

NARODNI LIST

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta št. 8.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Kmetska banka za Bosno in Hercegovino.

Minoli petek 4. t. m. se je odigral v avstrijskem državnem zboru velik boj med vlado in med ž njo nezadovoljnimi strankami zaradi takozvane kmetске ali agrarne banke*) za Bosno in Hercegovino. Da bodo tudi naši somišljeniki med kmetским in delavskim ljudstvom o stvari nekoliko poučeni, evo kratkih podatkov:

Kakor pri nas do l. 1848, tako tudi v južnih deželah, v Bosni, Hercegovini, Srbiji, Črni gori, Bolgarski itd. oni, ki so obdelovali zemljo, niso bili lastniki te zemlje, ampak so jo obdelovali kot podložniki raznih plemenitašev. Ko je Avstro-Ogrska pred 30 leti okupirala Bosno in Hercegovino in prevzela ti dve deželi v svojo upravo, je v posebnem oklicu po generalih Filipoviču in Jovanoviču obljubila, da bode »kmete«, (tako se imenujejo tam ti podložniki!) odkupila iz oblasti mohamedanskih veleposestnikov, raznih ag, begov in spahijev, katerim so morali ti »kmetje« plačevati »tretjino«, ponekod tudi več, ponekod manj. Toda ostalo je le pri obljubi. 30 let je štu-

*) Banka = velik denarni zavod, osnovan na podlagi akcijskega ali delniškega kapitala, ki se peča na eni strani z denarnim prometom (menjavanje denarja, dandanes posebno kupčija z menicami itd.), na drugi strani pa posreduje kredit. Sicer pa pojem banke v eni prihodnjih števil razjasnimo v »Kmetiskem tolmaču«.

dirala avstrijska vlada kmetско vprašanje v Bosni, a nikdar se ni spomnila na to, da bi dala »kmetom« samostojnost. V Bosni in Hercegovini je še danes 88.970 kmetov, ki nimajo nič lastne zemlje, dalje 22.655 poljedelcev, ki imajo nekaj lastne zemlje, a so deloma tudi še »kmetje«, in 23.477 poljedelcev, ki imajo lastna in svobodna zemljišča. Je torej tam še nad 100 tisoč zemljo-obdelujočih ljudi, ki obdelujejo ne svojo, ampak tujo zemljo, katere izkoriščajo razni bogataši in jim sesajo njihovo kri. Krasno polje za državo in vlado, za blagor državljanov res vneto, da bi dvignila te ljudi iz staroveškega suženstva v svobodo, jim dala priliko, uveljaviti svojo prosto voljo in jim dala možnost za duševni razvoj.

Kar je zamudila država, odnosno naša avstrijska vlada, da bi bila s takim velepomembnim socialnim delom privezala prebivalstvo teh dveh dežel nase, — to so sedaj, ko sta obe deželi končno postali popolna lastnina Avstro-Ogrske, hoteli storiti Madžari. Zakaj? Ali morda iz nesebičnih namenov, iz ljubezni do tega prebivalstva, iz ljubezni do njegovega gospodarskega napredka in blagostanja? Kaj še! Trojni cilj imajo Madžari: prvič zanesti madžarski kapital med prebivalstvo Bosne in Hercegovine in delati tam mastne dobičke, dalje si s pomočjo tega kapitala zaslužiti domače hrvatske in srbske prebivalce, jih oropati in kočno kot berače vreči na ceste, na njih mesta pa naseliti madžarske naseljence, in tretjič s pomočjo tega gospodarskega

zaslužnja tudi politično nadvlado si zasigurati in doseči priklonjenje Bosne in Hercegovine k Ogrski.

V to svrhu so Madžari, na čelu ogrska vlada sama, zastavili vse sile da bi »peštanska trgovska banka« dobila od obeh vlad dovoljenje za odkupovanje kmetov v obeh deželah, to je dovoljenje na temelju svojih pravil s posojili pomagati bosansko-hercegovskim kmetom, da se rešijo iz krempļev raznih plemenitašev.

Že samo na sebi dejstvo, da bi se imel madžarski kapital vgnezditi v dveh deželah z okroglo 2 milijona skoro izključno slovanskih prebivalcev, mora v vsakem Slovencu vzbuditi čut ogorčenja. Tem večje ogorčenje mora navdati človeka, ki čuti z ubogimi kmeti tamošnjih dežel, ako vidi posstranske, naravnost gnusne namene te banke. Ta banka bi imela predprave, ki bi skoro onemogočile vsako konkurenco kakega drugega denarnega zavoda. Banka bi imela posebno sodišče in eksekucije zaradi zastankov obresti bi smela izvrševati celo brez sodnijskih razsodb.

Pravila banke so taka, da se jo mora imenovati naravnost odušsko. Pravi se sicer, da bi odkupovanje bilo prostovoljno in ne obvezno. A po svojih pravilih bi lahko banka kmete naravnost silila k odkupovanju. In če pomislimo, kako nizko še stoji prebivalstvo Bosne in Hercegovine glede izobrazbe, ker država ni imela za šole denarja, pač pa za kanone, si je lahko misliti, da se bo kmet dal od agentov

zapeljati, da bo šel k oblastvu po zadolžnico v trdni nadi, da postane sam svoj gospodar, posebno ker se mu bo dala cela odkupnina in še 10% za razne potrebne investicije, da si uredi kmetijo. A kmalu bo prišel — maček. Kmet postane suženj tujega kapitala. Po pravilih deset let ne sme vrniti posojila, in če ga vrne, mora doplačati 3% odplačila. Brez dovoljenja banke zemljišča ne sme prodati. Zadolžnico bo moral obrestovati s 5%, razne stroške z 15%, a gotovo je, da bodo ti procenti narasli na tihem na 10 in več procentov.

Ali ni to odušstvo? Ali ne pomeni to pogina bosansko-hercegovskega kmetskega prebivalstva?

In nadalje; po pravilih se odpove celo posojilo takoj, če se zamudi polletne obresti. Seveda bodo šli taki kmetje k drugim odušom, kjer bodo morali plačevati še dva-, tri- in večkrat višje obresti, in nazadnje bodo berači. To je čisto navadna razlastitev, rop. Deželo bodo preplavili razni spekulantje z zemljišči, naseljevali se bodo tujci, Madžari in Nemci, domači »kmet« — berač bo pa s srdom zrl na tako »kulturno« delo avstro-ogrsko vlade.

In četudi bi ne prišlo tako daleč, gotovo je pa, da si bo madžarska banka zaslužila in podjarmila štiri petine bosansko-hercegovskega prebivalstva, in da bodo ti sužniki morali pri raznih volitvah glasovati tako, kakor bo hotelja banka in z njo ozko združena in zvezana bosanska vlada, t. j. za kandidate vlade.

In tako bi se izvolil n. pr. dež. zbor

LISTEK.

Šaljivec iz Podravja.

Zbirka pripovedek iz Podravja na Štajerskega, ki jih zapisuje Janko Osojnik.

Marberžani v koroškem morju.

Pojdite se solit profesorji in učenjaki, ki učite, kakšna je koroška dežela in ki rišete njene zemljovide! Zarisali ste v zemljevid nekaj jezer, Dravo in nekaj potokov, na koroško morje pa ste celo pozabili. Pridite v Marberg, kjer boste lahko marsikaj zvedeli o koroškem morju! Zadet je treba seveda na srečen dan, kajti Marberžani ne govore radi o tem morju.

Marberžani so sklenili, da se ne taknejo več cerkvenih zidov, ob katerih so doživeli toliko nesreč. A župnik jim ni dal miru. Priganjal jih je teden za tednom in jim često nemilo očital, da imajo za vse druge budalosti denarja dovolj, le za cerkev ne. In ko je nekega jutra naznanila stara kuharica gospodu župniku, da jim je ponoči nekdo ukradel pitane purana, takrat je vzkripela župniku sveta jeza in Marberžani so jih zopet slišali o svoji nepoštenosti in neumnosti.

Tega pa je bilo občinskemu odboru preveč. Kadar se je dotaknil kdo marberške poštenosti, takrat je bil sršen v laseh. Marberški občani da bi bili nepošteni? Krivica, da ni večje! Saj ve ves Marberg, kako se je lani na Jurjevo jokaj župan Guzl ves dan, ko je bil prvokrat v svojem življenju nepošten, pa še takrat brez lastne krivde.

Ves obupan je pripovedoval gospodom odbornikom, kako se mu je sanjalo, da je izpil pri krčmarici sedem meric starega vina, a se je po nesreči zbudil, predno jih je plačal! Ves odbor in ves Marberg je žaloval takrat z gospodom županom. Ali ni to vrhunec poštenosti? In sedaj si upa kdo trditi, da so Marberžani ukradli župniku pitane purana!

Svetovalec Bartolomej Purcl je dosegel, po čemer je hrepenel že nekaj let. Marberški možje so sklenili, da žalitve marberške časti ne odpuste in da je treba župnika pri škofu zatožiti, da se ga znebijo. Babe so nakuhtale mesa in klobas, možje so si natlačili torbe z žganjem, vinom in jedjo ter odkorakali na večerno stran. Takrat je bival njihov škof na Koroškem pri Sv. Andražu, ne v Mariboru.

Osem jih je bilo, samih odličnih mož, samih odbornikov z županom. Prepričani so bili, da bodo zmagali pri škofu, in na ta račun so pili povseh krčmah, v Vižingi, na Muti, v Vratih, Dravogradu itd. Drugega dne so že korakali junaško po koroških tleh ob Dravi in po Labodski dolini, ko je vzhajalo solnce.

Drave niso videli več. »Lepo polje je to« je menil Purcl, »skoro tako kakor naša ravnina.«

»Lepo polje!« je pritrdil župan. »Glejte, glejte, kaj pa je tam?« se je začudil in pokazal na polje pred sebe.

Obstali so, ker so zapazili nekaj nenavadnega.

Precej visok hrib je ležal na desni strani pred njimi in nekaj belih hišic je pozdravljalo od

daleč marberske popotnike. Vas Hrast je ležala na vznožju hriba, od hriba do ceste pa je cvetelo vse široko polje v čudno lepi sinjemodri barvi. Hraščani so se pečali s platnarstvom in tkanjem ter so si posejali vse polje z lanom, ki je bil ravno sedaj v najlepšem cvetu. Tega še Marberžani niso videli.

Jutranja sapa je zapihljala in vse polje se je zazibalo kakor valčki na morju.

»Sinje morje!« je zaklical Šterc. »Gotovo je sinje morje!«

»Sinje morje!« so se čudili možje po vrsti. Tudi Edelman je že bil slišel o sinjem morju, po katerem plavajo barke in v katerem so tako izvrstne kopeli. Toda bark ni bilo videti.

»Pojdimo se kopat v sinje morje!« je pozval popotnike Edelman. Šterc je kar preskočil cestni jarek, za njim policaj in drugi možje, nazadnje pa se je skobacal preko mlake še debeli župan. Marberžanom je bila sicer vsaka kopel zoperna, saj imajo do Drave zelo daleč, a voda je tudi vse leto premrzla, razun tega pa bi še lahko ke-daj kak Marberžan utonil v vodi, kakor se dogaja v onih krajih, v katerih se hodijo ljudje kopat.

Tukaj menda ne bo nevarnosti, je menil na tihem župan, saj morje ni videti pregloboko. In dobro bi bilo zares, če bodo marberški poslanci lepo umiti in snažni, kadar pridejo pred škofa, ki gotovo gleda zelo na snago kakor vsa velika gospoda. V takih mislih se je slačil za svojimi možmi, ki so že poskakali v morje ter se valjali

ki bo čisto gotovo glasoval za to, da se Bosna in Hercegovina priklopita ogrski, ne pa avstrijski državni polovici. Politična usoda tamošnjih Srbov in Hrvatov bi bila s tem zapečaten. Gospodarski »razvoj« in s tem tudi kulturno in politično življenje prebivalstva obeh dežel bi bilo na milost in nemilost izročeno Madžarom. Kdor pa vidi, kako Madžari delajo s Slovaki, Hrvati, Srbi, Rumuni in Slovenci na Ogrskem, si bo znal tudi pojasniti, kako bodo postopali s Srbi in Hrvati v Bosni in Hercegovini.

Človek bi mislil, da bodo zgoraj na Dunaju pri naši ljubi vladi si tudi vse to preračunali in delali, da se to onemogoči. Avstrijski državni zbor je že pred Veliko nočjo se izrekel proti temu, da bi se dalo madžarski banki kot zasebnemu zavodu dovoljenje za odkupovanje kmetov, ampak bi se naj to vršilo s pomočjo državnega zavoda z uporabo deželnih sredstev. Takrat so tudi vsi naši mogočniki od ministerskega predsednika Bienertsa doli do finančnega ministra Bilinjskega kazali strašno korajžjo proti Madžarom in so zagotavljali, da se tako dovoljenje banki ne bo dalo. No poslanci so šli na počitnice, avstrijska vlada pa se je med tem udala in se sporazumela z Ogrci. Ko so po Veliki noči prišli poslanci zopet na Dunaj, je že madžarska banka imela dovoljenje od ogrske in tudi od — naše vlade v žepu. Madžari so dosegli s tem naravnost velik uspeh nasproti naši vladi, ki se je izkazala slabotno, brez smisla za ljudske koristi. Kdo naj ima še zaupanje do vlade, ki se drzne proti volji skoro vseh poslancev izročiti krog 2 milijona prebivalcev madžarskim oderuhom?

Naravno, da je nastal med poslanci vihar in dne 4. t. m., minoli petek, je dobila vlada v državnem zboru zaslužen plačilo. Nič niso pomagali jalovi izgovori vlade, češ da je dosegla to, da banka ne sme izvrševati odkupovanja kmetov, predno se ne izreče o tem bosanski deželni zbor. Ta bo vsled mogočnega vpliva madžarskih politikov in pri politični nezavednosti prebivalstva skoro gotovo takšen, da bo glasoval za vse, kar bo Madžarom ljubo. Zato je avstrijska zbornica poposilancev obsodila v petek počenje vlade, ko je skoro enoglasno sprejela nujnost predloga dr. Šušteršiča, ki zahteva sledeče:

1. da se mora izvrševati odkupovanje ali odveza kmetov v Bosni in Hercegovini izključno s pomočjo državnega zavoda z uporabo javnega kredita;

2. da se mora vlada odločno zavzeti za to, da se sprejme v načrt ustave za B. in H. določba, da se smatra odkupovanje kmečkih posestev od trenutka, ko stopi ustava v veljavo, le še kot javna stvar, da se izvršuje samo s pomočjo deželnih sredstev in da ugasnejo v tem trenutku vsem zasebnim podjetjem podeljene pravice in predpravitve brez vsake odškodnine, in

3. da se mora tak zakonski načrt predložiti že prvemu deželnemu zboru.

Proti nujnosti tega gotovo človekoljubnega predloga so glasovali Nemci, tudi takozvani nemški krščanski socialci, Poljaki in nekateri Malorusi in Italijani, to so: vladne stranke, za predlog pa Slovenci, Hrvati, Srbi, Čehi in socialni demokratje.

Vlada je torej doživela velik poraz in je le naravno, da se umakne drugi. Sedaj ko to pišemo, se razpravlja o predlogu samem. Morda se posreči vladi za predlog kot tak dobiti večino, morda tudi ne. O tem poročamo na drugem mestu.

Gotovo pa je: če se bo vladi posrečilo dobiti za se večino in bo tako madžarska oderuška banka dovoljena, bodo v Bosni in Hercegovini za kmetstvo prebivalstvo, nastali ne svobodni in veseli, ampak žalostni, skrbi in suženstva polni dnevi. Zato moramo mi slovenski kmetje le želeči, da dobi dr. Šušteršičev predlog večino, da se tako onemogoči odiranje bosanskih kmetov, naših bratov po stanu, žuljih in krvi.

Boj za laški okrajni zastop.

Dne 7. tm. se je odigral pri volitvah v kmečkih občinah za laški okrajni zastop prizor, ki je globoko razburil vse slovensko prebivalstvo. Kakor je znano, so Nemci v veleposestvu in v industriji prodili le z enim, oziroma z dvema glasoma ter izvolili s 13 glasi 16 nemških zastopnikov. Edina občina Laški trg je dobila nadalje 8 zastopnikov! Na kmečke občine, ki so vseskozi slovenske, bi pa prišlo le 8 zastopnikov. To je kričeče, če se pomisli, da je 99% prebivalstva v okraju slovenskega. Slovenci so bili

še v zadnjem hipu pripravljeni skleniti kompromis proti temu, da dobijo namestnika načelnika in 2 odbornika, a njih ponudba se je ošabno odklonila. Sklep Slovencev onemogočiti sestavitvev okrajnega zastopa je bil torej moralčno globoko utemeljen. In sklenili so Slovenci v kmečkih občinah ne izvoliti zastopnikov. Sledili so tukaj nemškemu vzgledu, saj je znana obstrukcija, Nemcev v celjskem okrajnem zastopu, ki daleč ni imela jednake opravičenosti. Priznati moramo, da je bila obstrukcija slovenskih kmečkih občin v laškem okraju skrbno organizirana in se je tudi vzorno izvršila, kar dela organizatorjem vso čast. S tem večjim ogorčenjem obsoja ves okraj nedostojno in očitno med Nemci in vladnim komisarjem dogovorjeno krivično in protipostavno stopanje pri volitvah dne 7. t. m. v kmečkih občinah. Kmečki zaupni moži so se pač zbrali skoro polnoštevilno v pivnici v Laškem trgu in trboveljski zaupniki so po dogovoru ostali doma. Da se niso podali na volišče, je bil slovesen protest zoper krivico, ki se Slovincem v okraju godi. Ali je pa vladni komisar Zoffal z znano nemškonacionalno preteklostjo bil pravi mož, ki bi bil imel smisel za pravice tep-tane večine prebivalstva? Kar je storil Zoffal po dogovoru z Nemci, je večna sramota in se nikdar ne sme potrditi, če noče vlada pokazati, da Slovence naravnost izziva k nedoglednim korakom. Po skrivnih potih sta se splazila v volilni prostor dva zaupna moža nemški gostilničar iz Zidanega mosta, Moser in nek Urbajs. Akoravno postava pravi, da se mora komisija sestaviti iz 5 članov, je hotel Zoffal potrditi le dva volilca Moserja in Urbajsa kot volilno komisijo, kjer bi izvolila potem ista dva možica mesto celega okraja sama 8 zastopnikov kmečkih občin. To je nezakonitost, ki vpije do neba. Vsled protesta navzočega g. dr. Kolška je v tem hipu storil vladni komisar, drugo nečuveno nepostavnost, da je prevzel sam brez komisije izvršitev volitve ter pustil Moserja in Urbajsa res izvoliti 8 zastopnikov kmečkih občin, rekoč, ali je to veljavno, pa naj odloči okrajni zastop (torej izvoljeni Nemci) sam. Komisar Zoffal je torej očitno s kršenjem zakona izpeljal nemški bojni načrt, kteremu

po nasilnosti svet ni videl enakeg-Besedo ima sedaj namestniški svetnik baron Müller, ki kot glavar mora po zakonu izvoljenim zastopnikom izdati certifikate, da se sploh smejo zbrati. Zelo radovedni smo, ali bode vlada v oigled popisanim nasilnostim in nepostavnostim prelomila prakso, katero je uvedla pri obstrukciji Nemcev v celjski okrajni zastop. Ali bode baron Müller izkazal vzajemnost z nemško politiko in izdal certifikate? Ne moremo skoro verjeti. Če bi se pa zgodilo, bode ta zasušnica rodila primerne sadove. Čast volilcem kmečkih občin v laškem okraju!

Iz političnega sveta.

u V državnem zboru je takoj po binkošti prišel na vrsto nujni predlog dr. Šušteršiča glede agrarne ali kmet-ske banke v Bosni. Opozarjamo čitatelje na današnji uvodni članek, ki o tem obširno govori. Nekateri listi poročajo, da vlada po porazu, ki ga je doživela 4. tm., ne odstopi, ampak bo drž. zbor odgodila na nedoločen čas, če se nasprotstva ne ublažijo. Drugi listi zopet poročajo, da bo drž. zbor celo razpuščen. Zopet tretji pa ne verjamejo ne enega ne drugega.

u Proračunski odsek državnega zbora. V seji 2. tm. se je razpravljaj proračun naučnega ministra. Češki poslanec Stanjek je pohvalno omenjal, da se je za ljudske šole letos v proračunu postavila večja svota kot prejšnjaja leta. Zahteval je pa tudi zvišanje prispevkov za poljedelske nadaljevalne šole. —

u Trgovinske pogodbe. Vlada je predložila drž. zbornici načrt pooblastilnega zakona, na katerega podlagi bi smela vlada provizorno (= začasno) uveljaviti trgovinske pogodbe s Srbijo, Bolgarsko, Črno Goro in Rumunsko. Kot nekako mazilo za agrarce ali kmet-ske zastopnike, ki so odločno zoper trgovinske pogodbe, ki samo oškodujejo naše kmetijstvo, hoče vlada napraviti nekak osrednji urad ali centralo za vnovčevanje živine, za pospeševanje prodaje in izvažanja živine itd. Vlada bi dala za ta zavod za dobo od l. 1910 do 1918 vsako leto 636% od carine, vplačane na podlagi trgovinskih pogodb za uvoz govedi in svinj v prejšnjem letu. Mi bomo o tej vladni pasti spregovorili v prihodnji številki

in kotali po njem, da je bilo veselje. Prijetna kopel zares! Šterc je legel na trebuh in plaval. Grabil je z rokami krog sebe, stresal s cvetočega lanu jutranjo roso, trkal s koleno ob morskala in pozival tovariše, naj tudi plavajo kakor on. Čudili so se Štercu, kako zna, ter poskušali sami. Bilo jih je videti kakor žabe, ki se vlačijo po travi. —

Na meji je stala stara suha jablana in kaj si je mislil Šterc? Splezal je na drevo in skočil z veje v morje kakor je videl v Dobravi brodarjevega dečka, ki je skakal z drevesa v Dravo in plaval. Šterc si je odril sicer precej kolena in lakti, toda ni maral za to. Priplaval je zopet do jablane in splezal navzgor ter ponovil še enkrat skok v morje, da vidijo tudi drugi, kako se je treba v morju obnašati. Poskušali so vsi tako, le županu ni šlo, ker ga ni bilo spraviti na jablano.

Solnce se je smejalo preko hriba na sinje laneno polje. Marberžani pa se v svoji strasti niso brigali za nobeno reč in niso slišali niti drdranja nekega voziča po bližnji cesti. Labodski mesar se je peljal v Hrast po tele in se je ustavil, da pogleda, kaj pravzaprav počenajajo ti ljudje v lanu. Domačini niso. To pa je res preneumna šala, da se valjajo ljudje po lanu in delajo Hraščanom škodo.

„Hoj, ljudje božji! Kaj je to? Kdo ste?“ je zagrmel mesar.

Marberžani so se ozirali, odkod je ta glas, ter se zelo prestrašili zagledavši močnega me-

sarja, ki je stopal z debelim bičem proti njim. Trepotali so vsi, pa menda vsled mrzle rose.

Župan je pojasnil mesarju, da so Marberžani, ki so na poti k škofu in ki so se tukaj skopali, ker so našli lepo sinje morje. Mesar se ni mogel več srditi, ampak se je glasno zakrohotal. Razjasnilo se mu je, s kom ima opraviti.

„Marberžani ste torej! Pa se ne bojite, da bi kateri utonil v morju? Koliko vas gre k škofu?“

„Osem najodličnejših poslancev,“ je odgovoril župan.

Mesar jih je v hipu preletel z očesom ter menil hudomušno:

„Osem vas je bilo? Torej je eden vendarle utonil, ker vas je tukaj, samo sedem!“

Guzl se je preplašeno ozrl po svojih ljudeh in vsi so pobledele še bolj.

„Vsi vkup v vrsto!“ je velel Guz, da jih lažje natančneje prešteje. Štel jih je, štel, štel naprej in nazaj in es jih je naštel samo sedem. Mesar pa je stal ob strani opiraje se ob bič.

„Pa jih je res samo sedem. Kateri je utonil v morju?“

Preštel jih je še enkrat Purcl, preštel Šterc, a vsekdar se je našlo le sedem Marberžanov, ker je pozabil vsak v strahu sebe prišteti.

„Stojte!“ je rekel mesar. „Vi vsi vkup ne znate dobro šteti, naj vas preštejem jaz.“

„Dobro, preštejte nas!“

„Da ne bo nobene pomote, naj zakliče vsak, katerega se taknem, besedo „tukaj sem.“

Mesar je obrnil bič in švignil s spletenjakom po policaju, ki je stal prvi v vrsti. Policaj je odskočil ter zaklical „tukaj sem.“ Mesar je pri-kimal zadovoljno ter rekel „ta je bil prvi.“ „Ta je drugi,“ je menil mesar, ko je zaječal župan Guz, „tukaj sem.“ Ko je prišel do šestega, pa se je na nesrečo mesar zmotil: ter rekel „ta je deveti.“ To ni bilo mogoče, da bi jih bilo toliko in moral jih je šteti še enkrat od začetka. Čudno, zopet ni bilo pravega števila in štel jih je tretjič in petič, vsakokrat bolj trdno in krepko. Ko je imel vsak Marberžan po 10 klobas na hrbtu, takrat je naštel mesar osem Marberžanov ter rekel:

„Zdaj pa bo dobro in lahko greste, ker se mi vidi, da res ni nobeden utonil. Pa zapomnite si dobro tisti strah in tisti dan, ko ste so kopali v koroškem morju!“

Mesar je skočil na svoj voziček ter smeje hitel v Hrast, kjer je povedal, kako je zalotil in kaznoval Marberžane v „morju“. Marberžani pa so se oblačili, zdihovali ter se veselili, da ni utonih nobeden. Hvalili so mesarja, češ: „Dobro nam je štel.“

„V morje ne grem nikdar več,“ je tarnal župan.

Ko so stopali mimo vasi, so videli polno ljudstva. Prihitelo je staro in mlado, da si ogleda marberške popotnike in vse se je glasno smejalo onemu mesarju, ki je stal med njimi ter jim nekaj razkladal in mahal z rokami in bičem kakor če bi štel Marberžane v morju.

v posebnem članku.

Na Ogrskem so razmere zopet zamotane in napete. Sedajno ministerstvo je prosilo cesarja za odpust in sedaj že tedne in tedne iščejo novih ljudi, ki bi jim dali vlogo v roke. Toda nihče noče „vladati“ narodu, ki je razcepljen v stranke s tako različnimi in nasprotujočimi si težnjami.

Italija. Minister bojne mornarice je dal zgraditi več novih ladij. Splošno se opazuje v Italiji razpoloženje za čim večje oboroževanje in iz govorov raznih nizkih in celo visokih politikov se glasi vedno: vojsko z Avstrijo moramo imeti. Zato se tudi obe državi ob mejah vedno bolj utrjujejo.

Bolgarska. Vojaška uprava je 3. tm. odpustila najstarejše letnike armade na dopust za čas žetve. S tem je dokazano, da so bile vesti o mobilizaciji bolgarske vojske neresnične.

Nemški cesar in ruski car se namerava v kratkem sniti. Neki italijanski list piše, da je zveza Angleške, Francoske in Rusije falirala, da se namerava Rusija približati trozvezi Avstro-Ogrska-Nemčija-Italija in da bi središče svetovne politike zopet postal Borolin. To je pač malo težko verjetno.

Vojska med Turčijo in Grško? Poročajo iz Carigrada, da Turčija na tistem oborožuje armado in mornarico in da ima že izgotovljen načrt za vojsko z Grško. Gre se zaradi otoka Krete, ki bi ga rada imela Grška.

Stoletnico ustave so slavili dne 7. tm. na Švedskem.

Veliko protestno zborovanje zoper madžarsko agrarno banko za Bosno in Hercegovino je priredila zadnjo nedeljo slovenska klerikalna stranka v Ljubljani.

Kje so veleizdajalci? Dne 3. tm. je imelo vsenemško prusaško „društvo za nemštvo v tujini“ svoj občni zbor v Berlinu. Udeležilo se ga je mnogo avstrijskih Nemcev. Nemci bi sicer radi nafarbali svet, da se gre temu „društvu“ samo za to, da organizira in probuja Nemštvo v tujini, a na tem občnem zboru so bili gospodje tako odkriti, da so nam razkrili, da je namen društva ta, združiti vse Nemce v eno veliko državo.

To je jasno izrekel v svojem poročilu predsednik društva nemški državni minister von Hentig. Rekel je, da je moč nemške države, njena armada in njena gospodarska sila danes tako velika, da popolno,

nerazločljivo združenje vseh Nemcev v eno skupino lahko doseže. In vsenčuliški profesor dr. Lamprecht je izvajal, da on ne pozna mej Avstrije, ne pozna Avstrije sploh, ampak je Avstrija le del nemške države. — Tako so gospodje govorili prav odkrito. Pričakujemo, da bo „Štajerc“ lopnil po teh „veleizdajalcih“, ki hočejo raztrgati Avstrijo in jo dati nemškemu cesarju, ravno tako, kakor včasih z največjim loparjem svoje neumnosti bije po nas, češ da hočemo raztrgati našo „zeleno“ Štajersko.

Rusija. „Daily News“ poročajo, da je dobil Peter Kropotkin poročilo o grozodejstvih in smrtnih obsodbah za časa Stolipinove vlade na Ruskem. Smrtne obsodbe brez pravde se čedalje bolj množe, nad 74 tisoč ljudi je bilo pregnanih v Sibirijo samo vsled navadne ovadbe. Ječe so prenapolnjene in umrljivost neizmerno velika.

Bojevititi Italijani. V Rimu je izšla knjižica pod naslovom „1912“, ki jo je baje spisal nek državnik in prejšnji minister mornarice v popolnoma iredentičnem duhu. Vojska med Italijo in Avstrijo je baje neizogibna in leta 1912. bo Avstrija že tako močna, da bo prekašala Italijo na morju. Pride gotovo do spopada, kajti avstrijski prestolonaslednik baje želi, da se enkrat z Italijo obračuna. Nemčija bo takrat na strani Avstrije in ne bo povzela nobenega koraka za svojo zaveznico. Knjižica odločno zahteva, da Italija opusti svojo slabotno politiko in naj začne oboroževati. Zato je neobhodno potrebno, da se mornariški proračun zviša za 200 milijonov lir in razun tega še dovoli 1500 milijonov lir izrednega kredita za mornarico. Kajti če bi Italija podlegla, bi se morala plačati veliko večjo odškodnino. Listi pišejo o tej brošuri zelo rezervirano.

Gospodarski paberki.

iz kmetijske družbe štajerske. V zadnji seji osrednjega odbora se je med drugim sklenilo: da se pridobe novi kraji za spečevanje štajerskega sadja, se nastavi pri zvezi kmetijskih združenj spreten potovalec za Nemčijo in Rusijo. — Kmetovalcu Ivanu Stiglicu v Radmirju se je podelila podpora 50 K za nakup krme.

O letošnji žetvi. Tajnik štajerske kmetijske družbe Juvan je objavil v nemškem glasilu družbe „Land-

wirtsch. Mitteil.“ članek, v katerem izvaja, da vse kaže na to, da tudi letošnja žetev sena in žita ne bo niti srednje količine, da bo torej tudi letos nastalo pomanjkanje krme in da tudi ni misli na izboljšanje cen živini. Zato poziva poklicane kroge in agrarne poslance, naj že sedaj začnejo misliti in delati na odpravi v slučaju ponovne bede med kmetiskim ljudstvom.

Velika kmetijska razstava v Pragi. Otvorjena od 29. maja do 6. junija, je pokazala zopet velikanski napredek Čehov na eni strani v vseh strokah kmetijstva samega, na drugi strani pa tudi v industriji (obrtni) najrazličnejših kmetijskih strojev. Češka strojna industrija stoji danes že na taki višini popolnosti, da se lahko mirno kosajo njeni izdelki z nemško, angleško in francosko industrijo. Razstava domačih živali vseh vrst na drugi strani je pa pokazala, kako se umno pečajo češki kmetovalci s to stroko kmetijstva. Razstavo je obiskalo ogromno število kmetov iz vseh čeških krajev, pa tudi iz Galicije, iz kraljevine Poljske in od drugod je bilo mnogo obiskovalcev. Kdaj se bomo Slovenci povzpeli vsaj do majhnih začetkov takih za kmetijski napredek tako važnih razstav?!

Vaclav Karhan, pisatelj in stotnik v pok., je umrl dne 30. maja v Kraljevih Vinogradih. Karhan je bil kot pisatelj in človek redka prikazen. Ne le v svojih člankih in brošurah, ampak z vsem svojim življenjem nas je učil ter nam kazal, kaj je to biti človek, zmeren, dober, presrčen in pošten človek, prihajajoč iz ljudstva in za ljudstvo živeč — kaj je to demokrat. Da, demokrat Karhan je bil z dušo in telesom vojak do zadnjega in dokler je še aktivno služil, so ga njegovi vojaki ljubili, ker ni nikdar in od nikogar več zahteval ko od samega sebe in ker so čutili, da jim ni poveljnik in predstojnik ampak sovjak. Ko je stopil v pokoj, se je ves posvetil poljedelstvu in buditeljski delavnosti med češkim kmetiskim ljudstvom. Karhan je vedel, da treba človeka moralno in umstveno povzdigniti, utrditi mu značaj, vzbuditi v njem ljubezen do pametnega, plodnega dela, do napredka in odpor proti laži, lažljivosti, zvihačnosti, nepoštenosti, lenobi, potratnosti, s kratka proti moralni bedi. V svojih brošurah in člankih je pisal Karhan o goji svinj, o perutninstvu, o mlekarstvu, itd. Iz njegovih spisov diše najbolj čista in vroča ljubezen do naroda in zemlje, katere je bil sin iz žive želja dvigniti češko poljedelstvo na ono stopnjo, katero je to že doseglo v najnaprednejših deželah na svetu. Karhan je s svojimi spisi dokazal, kako treba pisati za ljudstvo ter da je mogoče pisati za preprosto ljudstvo in za razumnost h kratu. Njegove spise čita preprost kmetič in veleposestnik, neuk in akademsko izobražen človek z enakim

zanimanjem in pridom. Priporočamo našim gospodarskim pisateljem njegove spise v posnemanje. Sebi pa želimo, da bi se tudi med nami pojavil mož, ki bi bil pokojnemu Karhanu po srcu, razumu in značaju jednak. — Mi bomo tekom časa prinesli eden ali drugi članek ali spis Karhana v prevodu.

O razstavi kranjskih vin v Pragi se izražajo češki listi jako pohvalno. „Venkov“, glasilo češke agr. stranke pravi, da so bili presenečeni po „znameniti kvaliteti in nizkih cenah“ slovenskih vin, in poziva Čehe, naj podpirajo pri nakupu vin Slovence, ne pa Madžarov in Nemcev. „Če Slovenci“ — pravi — „podpirajo izdatno našo veleobrt, našo sladkorno in pivovarsko industrijo, je naša dolžnost, da podpiramo zopet Slovence, ki so po večini mali kmetje in vinogradniki in ne morejo svojih izločnih vin, katerih imajo nadprodukcijo (Kranjsko s 1/2 milj. prebivalci pridelala skoro 400.000 hl vina, Češko pa komaj 8—10 tisoč hl), prodati doma in so prisiljeni izvažati vina v severne slovanske dežele.“

Pokončajte metulje, sicer bode gosenc večno več! Uporabljajte v to mladino! Primerne mrežice se dobi v vsakem številu v „Državni učni delavnici za košarstvo“ pri Sv. Barbari v Hal. komad po 20 vin.

Uradno poročilo o stanju letine na Ogrskem. — Vsled ugodnega vremena se se travniki, vinogradi in sadovnjaki zelo zboljšali. Najlepše pa so se zboljšale jare setve, dočim dež pri ozimni ni mogel tako ugodno vplivati. Posebno nezadovoljivo stoji pšenica. Rž je malo boljša, pozimni ječmen in ogrščica obljubljata le malo letino.

Odliljin zavod za slepce v Gradcu sprejme s 15. septembrom 1908 vse slepe, 4—12 let stare otroke za odgojo in pouk, ki imajo domovinsko pravico na Štajerskem; prav tako sprejme otroke, ki zaradi slabega vida ne morejo obiskovati javnih ali zasebnih ljudskih šol. Plačati je na leto le malenkost; ako pa je prosilčevo uboštvo dokazano, tedaj ga sprejme „Odliljin zavod za slepce v Gradcu“ brezplačno. — Poučujejo se vsi predmeti ljudskih šol, uspešno se goji petje in godba kakor tudi ročna dela, kakršna zamore izvrševati slepec samostojno. Prošnje za ravnateljstvo zavoda naj se oddajo do konca julija. Pridenejo naj se sledeča izkazila: krstni list, spričevalo o cepljenih kozah, domovinski list, ubožni list ter zdravnikovo izpričevalo, ki naj priča, da je otrok slep ter da je sposoben za pouk in vzgojo.

Marberžani pred škofom.

Na morje bi bili Marberžani kmalu pozabili, če bi jih ne bili srbeli hrbti.

Čim bolj so se bližali škofovemu mestu, tem počasneje so hodili. Bilo jim je treba dobro premisliti, kako bodo pred škofom govorili, da bo bolje zaleгло. Najtežji bo seveda začeti, potem pa bo že šlo, saj imamo vsi dobre in spretnje jezike. Določili so, da govori prvi župan Guzl, ako bi pa županu zmanjkalo besed, mu hitro priiskoči kateri izmed svotovalcev na pomoč. Dobro so pretuhtali, kako se bodo obnašali, da sprevidijo škof na prvi mah, s kako omikanimi in izobraženimi ljudmi imajo govoriti. Ker ne bo moglo vseh osem obenem stopiti skoz vrata v škofovo sobo, bodo pečakali prednji možje v sobi pri vratih, potem pa se priklonijo vsi obenem. Znamenje bo dal župan, ki bo rahlo zažvižgal. Pozdraviti morajo istotako vsi obenem, toda kako? Bogve, kako se naj pozdravljajo velika gospoda? Župan se je spomnil, kako so pozdravljali meščani v Mariboru španskega cesarja, ki se je peljal slučajno v kočiji skoz mesto, ko so prišli Marberžani v Maribor na konjski sejem. Na glavnem trgu se je tlačilo ljudstva kakor listja in trave in ko se je prikazala kočija španskega cesarja, je zaorilo po vsem trgu „Vivat presvetli španski cesar!“ Ker pa so stali Marberžani precej vzadi, niso dobro razumeli tega klica in so kričali za drugimi „Bivol presvetli cesar!“ nekateri pa celo „Bivol presvetli cesar!“ Zelo dobro je bilo torej, da so slišali, kako se pozdravlja velikega gospoda.

Kadar bo dal župan pri škofu znamenje, morajo zaklicati vsi kakor eden glas: „Bivol presvetli škof!“ —

Medpotoma so skušali dostikrat skupno, ali bodo znali ta pozdrav, da je hrumelo in odmevalo med planinami „bivol presvetli škof!“

Bil je petek, nesrečni petek, ko so ob enajsti uri imeli stopiti pred škofa. Da bi govorili bolj korajžno in možato, so se navduševali že od jutra v krčmi ob kislem koroškem vinu. Trezen ne sme baje človek pred gospoda, ker mu lahko zmanjka besede.

S klobuki v rokah so se rivali marberški možje v lepo škofovo sprejemno dvorano. Župan pa je v naglici pozabil, da ima zažvižgati in je samo dregal na levo in desno: „No, bivol!“

„Bivol, bivol, bivol presvetli škof!“ so klicali možje po vrsti, policaj pa se je celo spozabil ter zaklical: „Bivol presvetli cesar!“

Škof jim stopijo s prijaznim nasmehom naproti, dasiravno niso razumeli čudnega pozdrava, ter so segali možem v roko in vprašali, česa si želijo.

„Prosim ponižno, presvetli gospod škof,“ je začel jecljati župan Guzl, „prišli smo zavoljo sitne reči — naš gospod župnik so dober gospod, priden gospod, Bog jim daj dolgo zdravje, toda...“ Župan se je popraskal za ušesom, zavrtel klobuk in mlo pogledal po svojih ljudeh.

„Kaj je z gospodom župnikom?“

„Priden gospod so, ampak imajo ta pogrešek, da nam vedno eno in isto pridigujejo.“

„Tako je,“ je bleknil naglo Purcl nazmes, „in zato smo prišli prosit, da nam presvetli gospod škof našega župnika predstavite in nam pošljete drugega.“

Župan Guzl ga je jezno pogledal, češ, tega še ni bilo treba takoj povedati. A po toči ne pomaga zvonjenje.

Škof so se nasmehnili rekoč: „Kaj pa vam pravijo tolikokrat, da vam presedajo pridige?“

Guzl se je bil svoj govor na potu dobro naučil, tega vprašanja pa ni pričakoval. Osupnil je ter se ozrl po tovariših, toda ni bilo pomoči.

„Pravili so nam sicer lepo, in v resnici lepo, pa človek vse pozabi, zato smo še mi pozabili.“

Škof se jim nasmehajo: „Glejte, ljubi moji Marberžani, idite za danes zopet domov in povejte gospodu župniku, naj še ostanejo pri vas. Tisto pa, kar so vam že tolikokrat povedali, vam naj povedo še enkrat in večkrat, da boste vedeli in si zapomnili, potem pa lahko zopet pridete. Srečen pot!“

Kakor poparjeni so se zmuzali marberški poslanci iz škofove dvorane in molče copotali s črevlji po kamnitih stopnicah. Ustavili so se še le v tretji vasi, kjer so si hladili jezo na škofa, domačega župnika in na sebe, da nobenemu ni prišlo pred škofom nič pametnega na misel.

Ali so si Marberžani odslej bolje pomnili župnikove pridige, in ali so hodili še kdaj župnika tožit, o tem nam ni nič natančnega znano.

Poziv za trgovske zveze z Bosno in Hercegovino. Krakovski „Čas“ poroča, da je razposlala bosanska vlada na vse avstro-ogrške trgovske zbornice okrožnico, v katerih jih poziva, naj vplivajo na trgovce, da si iščejo trgovinskih zvez z Bosno in Hercegovino. Okrožnica zatrjuje, da je trgovinski položaj v B. in H. varen in ugoden ter zasluži zaupanja.

o Skupna produkcijska jaja na štajerskem je znašala približno 80 milijonov jajc, izvažajo jih prilično 39 milijonov od te svote. Zanimiv članek o štajerskem izvozu in produkciji jajc je objavila „Zadruga“ v številu 6. letošnjega letnika.

o Četrtni zadrugi tečaj v Darmstadtu, ki se je zaključil letošnjo pomlad, sta dovršila 2 štajerska Slovenci, in sicer abs. iur. gosp. Jos. Pučnik in posestnik Fran Kopriva v Arji vasi p. Petrovčah. — Ker je pri nas še obilo dela v zadrugi, pozdravljamo tem pristrane mlada zadrugnika!

Kmetiški tolmač.*

Budget — indemniteti.

Gotovo si že naletel v enem ali drugem časniku na eno ali drugo od teh dveh besed. A nisi si znal pomagati z njo kam, ker je nisi razumel. V poročilih o državnem zboru najdeš vsako leto vsaj enkrat besedo **budget** (izgovori: bižé) in v zvezi s tem tudi drugo: **indemniteti**. Če hočeš drugo besedo razumeti, moraš najprvo znati pomen prve.

Beseda **budget** je francoska in se je udomačila pri vseh evropskih narodih. Slovenski pomen za njo je: **proračun**. Proračunati ali proračun napraviti pomeni: vnaprej izračunati dohodke in stroške za bodoče leto. Če se n. pr. ti, dragi kmet, vsedeš ob novem letu k mizi in računaš, koliko boš imel na eni strani dohodkov v bodočem letu od volov, od krav, od svinj, od vina, od sadja itd. in koliko boš na drugi strani imel stroškov za obdelovanje polja in vinograda, za rejo živine, koliko boš plačal davkov, obresti itd., in če potem odračunaš stroške od dohodkov, imaš pred seboj jasno sliko o tvojem gospodarstvu v bodočem letu. To bi bil tvoj proračun ali **budget**. Tak proračun bi si moral napraviti vsak gospodar v svoji hiši.

Država ni nič drugo kot velika družina, ki ima svoje dohodke in svoje stroške in tudi ona si napravi začetkom vsakega leta svoj proračun ali **budget**.

Kako se to stori?

Vlada po svojih uradnikih napravi na eni strani račun o vseh dohodkih, ki jih bo imela bodoče leto, na drugi strani pa račun o vseh stroških. Ta račun je čisto natančen; v njem je označen vsak najmanjši dohodek in strošek. Ker je v proračunu vse do najmanjšega izvedeno, nastane iz tega debela knjiga, da jo komaj v roki držiš.

Ko je vlada zgotovila s svoje strani proračun, ki se imenuje **državni proračun**, ga predloži zastopnikom ljudstva, državnim poslancem, v parlamentu ali državnem zboru. Da gre stvar v redu, ne začne takoj državni zbor razpravljati o proračunu, ampak ga izroči takozvanemu proračunskemu odseku ali odboru, ki je sestavljen iz gotovega števila poslancev, in ta preišče proračun vsako žilico. Najprej preišče, če je proračun pravilno sestavljen, in če se ni vlada morda v računih zmotila. Ko je to v redu, pregledajo poslanci točko za točko in iščejo, če se morda ne bi

mogla katera iz proračuna izpustiti in kaka druga pametnejša namesto nje vrniti. Pri tej priliki pazijo posamezni člani proračunskega odseka, če se je vlada v proračunu pobrigala za kraje, katere zastopa njihova stranka; če se ni, zahtevajo, da se to naknadno stori. Če je večina odseka za njihov predlog, se to stori; če ni, pa glasujejo ti poslanci proti proračunu, t. j. oni stopijo v opozicijo. Ker je državni proračun silno obširen, traja to delo v proračunskem odseku več mesecev.

Ko je odsek tako preiskal vse obisti proračunu, pride ta pred državni zbor, kjer ga vsi poslanci skupno preučujejo in popravljajo ravnotako, kakor se je to že godilo v odseku. Ko je z vseh strani pregledan, raztolmačen in popravljen, pa poslanci o njem glasujejo. Oni, ki so s proračunom zadovoljni, glasujejo za, drugi proti. Ko je proračun v drž. zbornici sprejet, se predloži kakor vsi drugi zakoni gospodski zbornici, in potem se ga končno še izroči cesarju v potrjenje. Ko je to vse gotovo, dobi tak državni proračun moč postave, in vlada se mora po njem natančno držati v pobiranju dohodkov in v trošenju državnega denarja. Bog pomagaj vladi, ki se po poslancih odobrenega proračuna ne bi držala. Taka vlada bi morala pasti in poslanci bi jo djali na zatožno klop. (Tako bi namreč morala biti, pa žal da dandanes ni. O. p. uredn.)

Pred leti in leti to ni bilo tako urejeno. Vlada je sicer res tudi takrat napravila za - se državni proračun, a cesar je, da se stroški pokrijejo, po svoji volji razpisoval davke. Narod ni imel pri vsem tem čisto nobenih pravic, ampak jih je dobil šele z ustavo. Seveda takrat tudi ni bilo nikogar, ki bi nadzoroval državni proračun, zato se je zgodila marsikaka zloraba. Prva dežela, kjer je dobil narod pravico sestavljati državni proračun (po poslancih), je bila Angleška, za njo so prišle druge države. Turška je bila zadnja.

Dostikrat se pa zgodi, da poslanci v državnem zboru ne morejo pravočasno končati razprave o državnem proračunu. V takem slučaju bi bila država na škodi, ker ona rabi denar, da pokriva vsaj redne stroške. Da bi se pustilo vladi proste roke, bi bilo proti ustavi, a tudi nepošteno bi se lahko postopalo. Da se to prepreči, sprejmejo poslanci v državnem zboru postavo, s katero se da vladi pravica, da lahko na temelju starega proračuna pobira davke in izdaje denar za redne stroške do gotovega časa in sicer do takrat, ko se je najdati, da bodo poslanci mogli novi proračun sprejeti. Ta začasni državni proračun se imenuje **indemniteti**; beseda prihaja od latinske *indemnitas*, ki je zopet sestavljena iz besed *in* in *damnum*. Beseda *in*, zvezana s kako drugo besedo, pomeni *ne*, *damnum* pa: škoda; po tem bi torej beseda **indemniteti** pomenila pojem, ki ga izrazimo: da ne bode škode. V našem slučaju pomeni ta beseda začasno postavo, ki dovoljuje državi (vladi) začasno pobirati davke in trositi državni denar tako, da na eni strani država, na drugi strani pa narod ne bo imel škode. Ta postavka velja, dokler ni novi proračun sprejet in od cesarja potrjen. Po „P. P.“

Dopisi.

o Iz Spodnje Voličine v Slov. Gor. Pred mnogo in mnogo leti še pri nas ni bilo „kregijalcev“, ali kako je že temu svetemu imenu rečeno. Pa svet nikar ne stoji in tako smo čez nekaj let govorili: „Strah“

nam je odšel, zato pa nas zdaj „pajtlajo.“ Mlajšim, ki se tega ne spominjajo, povemo, da je bil prej župnik preč. g. Strah, dober in prijazen gospod, sedaj pa g. župnik Pajtlar. Tudi ta je prijazen, samo biti moraš „kregijalec“, dober gospod, posebno, če se bližajo volitve — za vse „kregalce“, za vse druge, ki nočejo biti pokorni, pa se namaka štrik „Slov. Gospodarja“, ki smo ga zvezali kot nekdanji naročniki tako dolgega, da seže včas tudi po Roperčanih. Komu bode prihodnjič hudiča izganjal, tisti gotovo neče biti „kregijalec“. Pri naši fari pač imamo moze, ki so še prepričani, da se po stari kristjanski veri tudi lahko zveličajo, ne pa po novem, ko pravijo, če si le klerikalec, pa živi kakor češ, rešen si peklenškega pogubljenja. — Po tota novi veri živijo naši klerikalci, ki se zbirajo v stari šoli v „teatru.“ Tam se neki lepe reči godijo za „pulisami“, zato pa fanti radi tja hodijo, ker tam deklinirajo „špilati“. Starejši pač ne gremo, ker slišimo večkrat, kako setev v klasje gre — pa ne tista na njivah... Predsednik Nace že ve, kaj to pomeni... Ognjeni meč pač „ne kole po klerikalcih“, tem ljudem ni sad prepovedan. Nekdaj sta morala Adam in Eva bežati iz paradiza zaradi ene jabolke, Nacek pa sne tudi dve, ker je v katoliškem bralnem društvu.

Tudi imamo Jožeka, ki navadno tedaj ve v „cajtinge“ pisati, če neče kdo živeti po njegovi novi klerikalni veri; o svoji „nesreči“, o kateri se je govorilo po fari, pa nič ni imel kuraže v cajtinge pisati, kakor tudi Nacek sedaj ne bode.

Tudi Franček „zastavonoša“ se je ponesrečil nekdanj, nekdanj... A že raste trava po klerikalnih livadah — Bog je usmiljen...

Ta triperesna deteljica je ali je bila ponos „katoliškega bralnega društva“, katerega veselje pa se mi stari kristjani ogibljejo, ker imamo drugo vest, in drugo pamet, za te otroke pa Vsevidni skrbi, da se ne bodo dali od „kregalnih“ mladeničev zapeljati.

Naš g. župnik pa bo tožil solze za prenatrjeno jezo, ko bo klečal pred njim Nace na kolenih pri zakonskem nauku — ter se bo spominjal neke neveste, katera bi morala na povele župnikovo klečati in prositi odpustitve — ker pa ni imela ničesar na vesti in je bila hči poštenih staršev, njemu ni tega veselja privoščila. Na dan sv. Nosimira — Grabljač.

Nova štifta pri Gornjem gradu. V št. 21. t. l. „Slov. Gosp.“ si je nekdo — zelo ljubo bi mi bilo, ako ni naš g. župnik v nikakšni zvezi z dotičnim dopisom —, privoščil mojo malenkost, češ, da se tukajšnji znani dopisnik v „Nar. Listu“ zelo huje nad dopisi v „Slov. Gospo.“ Da sem znan dopisnik, je lahko umljivo, saj se tudi vsakokrat podpišem, česar pa moj nasprotnik nikakor ne stori, izvzemši našega g. župnika, ki je izrecno potrdil tudi pri seji našega krajn. šolskega sveta, da je on pisal, naj se dotični, ki piše o meni kaj pohvalnega, spravi v Feldhof, dosledno iz tega tedaj tudi jaz! —

Kar dotični dopisnik piše o ozidu volitev v dež. zbor pri nas, se pri nas vladajoči strahovladi ni čuditi, da so tako izpale. Povedal mi je Franc Mavrič, pos. v Tiroseku št. 52, sam, da ako ne bi tako volil, bi ne imel nikoli miru. Pred kom? — Sicer pride volitvena zadeva nekje drugje na vrsto. Kar se posebej moje osebe tiče v dotičnem dopisu, vprašam javno: se li ne zvija tudi črv, ako se stopi na-nj? Ni li ovađuštvo, ako se je pri neki priliki v „Slov. Gosp.“ klicalo dež. odbor proti meni na pomoč? Ni li ovađuštvo, ako

se je pisalo, da od nas ni sprejelo uredništvo „Slov. Gosp.“ v teku 8 mesecev 2 pisem? Ni li obrekovanje in podla laž, ko se je objavilo, da imam samo nemški poštni pečat? Ni li zasramovanje, ako se po več kot 20 letnem napornem delovanju za občino piše, da so mi ure mojega županstva štete, akoravno nisem bil nikoli župan? Ako pa dotičnik piše, da „liberalno“ časopisje obrekuje, laže, ovaja in kliče celo škofa na pomoč, prosim, naj mi dotičnik dokaže, kedaj sem to storil jaz? Dokler tega ne stori, ga moram imenovati nesramnim obrekovalcem in podlim lažnjivcem! Odkritosrčnih nasprotnikov se ne bojim, z zahrbtnježi pa nočem imeti nič več opravka ter končno namesto v dotičnem dopisu navedenih besed Tomaža Kempčana, navedem besede samega Kristusa: — „Ljubi svojega bližnjega i. t. d.“, kar dandanes nima več veljave, nego novodobni evangelij je: oko za oko, zob za zob, ali bolje; ti mene z batino jaz tebe s kijem. Ali ni res, g. zahrbtni obrekovalec ter znani neznan dopisnik? Kelc.

Iz Ptujске gore. Narodnost duhovščine posebno pa Ojzmece kaže sledeče: Ptujška gora je v narodnem oziru odločilne važnosti za ves ptujski okraj, ker voli svojega zastopnika v okrajni zastop ptujski. Razmerje glasov v okrajnem zastopu ptujskem je — če Slovenci v veleposestvu tudi zmagojo — 20 Slovencev proti 19 Nemcem. Če voli Ptujška gora Slovence, ima, o Slovenci 21 glasov torej 2 glasa večine, če voli pa nemškutarja je ves trud Slovencev v veleposestniški kuriji zastonj, kajti če tudi zmagojo, pa pristopi zastopnik Ptujске gore k Nemcem, nimajo Slovenci večine, ker je 20 proti 20 zastopnikov.

Napredni Slovenci na Ptujski gori so se zatajevali do skrajnosti napram klerikalcem, samo da bi občinski odbor ne prešel v štajercijanske roke. Napredni Slovenci so storili oz. opustili vse, samo da bi bilo složno delo v domači občini s klerikalci mogoče. Niso nasprotovali, da si je župnik dal farovž uprav knežje urediti, da je dal pri podružnici sv. Janža staviti nov farovž itd. itd. tako, da ima sedaj občina samo radi župnikovih kapric 42.000 K dolga. Če je bil farovž za prejšnjega župnika, bil bi še tudi za tega. A kakor rečeno, vse se je potrpelo radi — narodnosti. Sedaj pa, ko je vse urejeno, vse dovoljeno, sedaj pa kažejo farovski že rožičke radi — narodnosti ter grozijo, da bodo pri občinskih volitvah pustili slovenske naprednjake na cedilu — da bodo lahko zmagali štajercijanci. In pri tem igra šentlovrenski župnik Ojzmece veliko ulogo.

V občini Ptujška gora ima namreč mnogo kmetov od št. Lovrenca posestva in tako torej tudi volilno pravico pri občinskih volitvah. Ko se je šlo za farovške koristi, sta šentlovrenski župnik Ojzmece in majšperski župnik Marinič prignala cele trume kmetov k občinskim volitvam in prinesla cele kope pooblastil od posestnic in baš s pomočjo teh izven Ptujске gore bivajočih volilcev se je dosegla večina nad štajercijanci. Sedaj pa pravijo župniki, da ne le, da ne bodo prignali volilcev, temveč jih bodo še celo odgovarjali, da bi šli v prihodnje volit na Ptujško goro, ker je dobil dr. Ploj na Ptujski gori toliko glasov, kakor Ojzmece (Ploj 26, Ojzmece 27).

Bomo videli, se bo pač potrdilo, da je klerikalec le tedaj in toliko naroden, kolikor se gre za farovške koristi, sicer pa mu je narodnost deveta briga.

Iz Kasaz pri Petrovčah se nam piše: Gospod urednik, zadnjič že ste po zasluženju povedali g. Fridrihu resnico. Dovolite, da še nekaj pripomnim. Gospod Fridrih je odstopil od napredne stranke. Zadnjič pri volitvah v državni zbor je še ostro nastopal proti Povaleju in se čudil zvezarjem, kako da nimajo nobene pameti. Zda jo je pa zdi se mi sam zgubil. 17. maja je vse Kasažane spravil na volišče, tudi enega moža, ki že dolgo ni bil v cerkvi. Gospod Fridrih bi se

* Pod to rubriko bomo od časa do časa poljudno razjašnjevali razne tuje besede. Uredništvo.

pač rad zvezarjam prikupil, čeravno so mu nekaj rekli, da je „sladkomili“. To nič ne dene. Saj je Povalej tudi veliko prestal na shodih. Mi vam verjamemo, da bi zelo radi bili za poslanca; dobro pa tudi veste, da je kmečka zveza zapeljiva, ki samo obeta, ne izpolni pa nič. Pa to je vseeno, kaj? Samo „gospodov“ se je treba za suknjo prijati — pa je človek hitro poslanec. Povalej je tudi bil pred kakimi tremi leti od Slov. Gosp. zelo grajan in zaničevan, potem pa se je z njim sprijaznil in — bil je že čez leto dni najboljši človek na svetu. To se da vse prefarbati. Tudi pri Ploju je bilo tako. Pred 2 leti ga Korošec ni mogel prehvaliti, ker je res časti - in hvale vreden, sedaj pa je drug veter popihal in sedaj je bil ničvreden in ne vem kaj vse. Le pridno naprej, gospod Fridrih. Po farovžih že hodite „sprave iskat“, sedaj samo še pojdite poljubiti noge dr. Korošcu — in čez 4 leta ste gotovo državni poslanec. Ostanite mi zdravi. — Eden vaših sosedov.

Iz Zgornje Ponikve. Gosp. urednik, nekaj vam moram poročati o pretečenih volitvah 17. maja v Veliki Pirešici. Klerikalni agitatorji so nepostavno in nasilno postopali. Naš že nad 70 let stari župnik, njegov agitator orglar kot farovška miš, gališki kaplan in še več drugih so kar letali na volišču od kmeta do kmeta in jim vsiljevali že popisane glasovnice. Na prižnicah oznanjajo, da je laž velik greh, da z lažjo ne sme niti sin očeta smrti rešiti. Oni so pa vsem volilcem v obraz lagali, da imajo samo oni glasovnice in da se jih pri komisiji več ne dobi. Lepo obnašanje za duhovščino. Tako so seveda veliko glasov dobili. Pa opozorimo vas, da ima laž kratke noge. Čez nekaj časa se zopet vidimo pri občinskih volitvah. Takrat, kmetje napredne misli na dan za vaše koristi! — Še nekaj! Z volišča domov odhajajoča župnik in njegov agitator sta srečala naprednega kmeta in mu vsilila glasovnico za Čepurja in Benkoviča. Mož jo je vtaknil v žep, pri komisiji pa zahteval drugo glasovnico in nanjo zapisal na predna kmetška kandidata. Opozorili bi tudi župnika, da napredni kmetje ne bomo dolgo več prenašali, da bi nas s prižnice psoval s hudiči. Mi nismo kaki nevedneži brez izobrazbe in se ne pustimo komandirati, še manj pa — psovati. Cerkev in prižnica sta vaši — politične zadeve pa naše. S hudiči pa nas psujete menda za zahvalo, ker ste od našega denarja obogeteli. Glejte raje na cerkveni red.

Napreden kmet.

Štajerske novice.

Volitve v laški okrajni zastop.

Prvikrat so letos naskočili Slovenci to nemško «postojanko», ne sicer z zmagovitim, vendar pa s častnim uspehom. Vse volilno gibanje je v imenu narodnega sveta prav spretno in požrtvovalno vodil g. dr. Juro Hrašovec. Dne 3. t. m. je volilo veleposestvo; ker je en slovenski volilec ostal doma in je krčmarica Logar v Hrastniku dala Nemcem pooblastilo, dalje ker sta južna železnica in premogokopna družba volili proti Slovencem, so Slovenci propadli, a samo z enim glasom manjšine. Premogokopna družba je raje poslušala znanega zagrizenca Leillerja nego slovensko prebivalstvo in je prelomila besedo, zato moramo z njo obračunati. — Dne 4. t. m. je volila velika obrt in najvišji davkoplačevalci. Kako razumejo Nemci politično poštenje, kaže dejstvo, da je hotel dr. Mraulagg kot zastopnik lastništva Rimskih toplic ta dan zopet voliti, dasi je volil v istem imenu že

prejšnji dan v veleposestvu in postava izrecno pravi, da se sme voliti samo v eni skupini. Zmagali so nemškutarji z 7 proti 5 slovenskim glasovom. To je časten uspeh za Slovence. — Iz skupine mest in trgov je izvolil Laški trg, ki ima edini v tej skupini volilno pravico, 8 nemških zastopnikov. O volitvah v kmečkih občinah govorimo na drugem mestu (glej člančič: «boj za laški okrajni zastop»).

u Abstinenčni oziroma zmernostni odsek ima slov. kršč. soc. zveza. Kakor čujemo, bo predsednik tega odseka Mlakar iz Hošnice.

u Zaslepljeni klarikaleci. Po zadnjih volitvah so slepi hlapci duhovniške stranke menda čisto zblazneli. — Zadnji Gospodar piše, da bodo kmetje, če jim deželni poslanci izposlušajo jesenske počitnice, verovali v nje (v poslance). To je celo jako debelo natisnjeno. Zdi se nam, da nas vera uči, da se sme samo v Boga verovati. Klerikalci ša katekizem na glavo postavljajo v svoji znorelosti.

u Središki nezreli pobič in pa one tri Marijine device, ki so pod zaščito župnikov Ojzmeca in Kozla za Medveda agitirale, bi se radi otresli sramote grdega poraza. Zato zdaj po Gospodarju zavijajo in lažejo, da niso nič agitirali. No ljube dušice deviške — saj se poznamo. — Glede sumničjenja komisije pa bodo njeni člani sami primerno odgovorili.

a Kaplan Palir na Ptujski gori je pravil, da je za Ozmeca popisal 70 glasovnic, a glasov je dobil Ozmec pri volitvi le 27, Ploj pa brez vse agitacije 26. Zakaj ni dobil Ozmec več glasov? Kje je ostalo onih 43 popisanih glasovnic? G. kaplan, ali ne vidite, da Vas ljudje ne marajo, temveč Vas imajo za norca. Oj, zemlja je vaša, si domišljujete, — kaj še, še tiste glasovnice, ki jih popišete, niso vaše.

u Iz Dobove. Dobova se vedno bolj dviga in prenovlja. Podirajo se stare hiše in zidajo nove. Ob takej priliki se je izkopalo več človeških okostnjakov, ki so ležali gotovo že precejšnje število let v zemlji, a so jim ilovnata tla zabranjala, da niso še sprhnili. Upamo, da se čez nedolgo časa izpopolni že nahajoča se žel. postaja in pošta, s tem da se bo na prvej lahko oddajalo tudi tovarno blago, (vino, les in dr.) druga pa, da dobi že zaproseni brzojav ter kasneje telefonsko postajo, ki se namerava izpeljati od Dunaja do Zagreba.

u Deževni poslanec Vrečko je šel na božjo pot v Zagorje pri Planini v zahvalo, da je izvoljen. Zvečer je šel v farovž, da bi se nasrkal sladkega vinca, a župnik ga ni hotel sprejeti. Šele ko je izjavil, da je „poslanec,“ ga je župnik hladno sprejel.

Iz Zreč nam piše župnik Karba, da ni res, kar „Nar. List“, št. 25., z dne 27. maja piše, da bi bil on pridigal: „Vsak, kdor jutri ne bo Novaka volil, stori velik smrten greh, ki mu ne bo lahko odpuščen.“

u Ptujski „Štajerc“ — podružnica „Südmärke“. Zadnje volitve so pokazale, da nima „Štajerc“ med slovenskim kmečkim prebivalstvom prav nobene zaslombe. Razun par starih nemškutarjev in šnopsarjev, ki za frakelj šnopsa prodajo svojo dušo in svojo narodnost, ni pri zadnjih volitvah nihče volil „Štajerčevih“ kandidatov. Slovenski kmet je spoznal „Štajerčevo“ „naprednost,“ ki obstoji edino v tem, da povzdiguje v deveta nebesa nemški jezik, da slavi in hvali vsakega kot „naprednjaka,“ kdor trobi v nemškutarski rog, da je pa vsak „nazadnjak“, „prvak“ ali „klerikalec“, kdor noče zatajiti svojega slovenskega maternega jezika. Poznamo vrle sloven-

ske napredne kmete, ki so se z velikim veseljem naučili nemščine ter dali tudi svoje sinove v nemške šole, da se naučijo dovolj nemški. Ali „Štajerc“ ne šteje teh kmetov med svoje „naprednjake“, ker pri vsem tem, da znajo nemški in so vneti za znanje nemščine, imenuje jih „Štajerc“, „nazadnjake“, „prvake“ itd. in to samo za to, ker hočejo ostati zvesti svojislovenski domovini in svojemu ljubemu maternemu jeziku. Kdor hoče biti „Štajerčev“, „naprednjak,“ kdor hoče, da bi ga „Štajerc“ hvalil, pri tem ne zadostuje, da zna nemški ali da je prijatelj napredne misli, „Štajerčev“, „naprednjak“ je le tisti, ki sovraži vse, kar je slovenskega, ki sovraži slovenskega uradnika, ki sovraži slovenskega učitelja, slovenskega odvetnika, slovenskega trgovca in obrtnika, „Štajerčev“, „naprednjak“ je sovražnik slovenskega uradovanja, slovenskih napisov, slovenskih časnikov, z eno besedo „Štajerčev“, „naprednjak“ je le tisti, ki pomaga uničevati slovenski narod in tako pripravljati tla za majko „Germanijo.“ — Nesramno hinavstvo ptujskega „Štajerca“ je, ako kvasi o „skupnem slovensko-nemškem gospodarskem delu,“ ako pravi, da so nemški meščani in tržani odvisni od slovenskega kmeta in kmet od njih. Zakaj pa ni „Štajerc“ tega povedal dne 13. septembra lanskega leta nemškim Ptujčanom, ko so mirne Slovence na Ptuj pretepali s palicami in jih pobijali s kamenjem, češ, da Ptuj je nemško mesto in nimajo Slovenci tukaj ničesar opraviti?! — Še večje hinavstvo „Štajerca“ pa je, da se dela velikega avstrijskega domoljuba in sumniči Slovence kot veleizdajalce, ki se družijo s Srbi, Rusi itd. ter hočejo raztrgati „zeleno Štajersko“ in razbiti Avstrijo. Za vsako tako besedo zaslužil bi „Štajerčev“ dopisnik, da se ga s pasjim bičem pretepe! Slovencem podtika izdajstvo, sam pa na skrivnem dela za veliko Nemčijo, živi od samih nemških podpor iz „rajha“ ter ni drugega kakor plačani pruski agitator. — „Štajerc“ dobro ve, da se „Slovenci“ moremo braniti proti nemškemu navalu le tedaj, ako smo edini. Zato pa neprenehoma hujska Štajerce in Korošce zoper Kranjce. Ako pridejo nemški pruski pevci iz Berolina ali Majnca v Maribor, Ptuj ali Celje, jih seveda „Štajerc“ slavi, ako pa nas pridejo obiskat naši ljubi sosedje in bratje iz Kranjske, imenuje jih „Štajerc“ kranjske hujskače. — Zdaj pa še naj kdo reče, da ptujski „Štajerc“ ni glasilo zloglasne nemške „Südmärke“!

Heil „Štajerc.“

u Iz Podsrede. Pletljubi gospod urednik! Lad bi Vam ze plej pisal, pa se nisem znal. — Naznanim Vam dan's nekaj o oliku na „katoliški“ podlagi nasega župnika g. Vaupotiča ali boljše Vampotiča. On je dejal nekoc v soli med klsanskim naukom ucencu Boziceku: „Ti si hudicek, ti nisi Bozicek!“ Kaj ne, stlasno olikano to! Slcno Vas pozdavlja Vas plijatelj

mali Pepcek.

u Iz Podsrede. Gosp. Vaupotiču zavre večkrat v njegovi „katoliški“ glavici. V takih trenutkih rohni na leci tako, da se ljudje kar spogledujejo. V popolnoma politični pridigi divja zoper našo stranko in „liberalne“ pod-sredške farmane. Napada razne osebe, češ, da pišejo dopise za „Nar. List.“ Napada pa take, ki niso z dopisi v nikaki zvezi. Gosp. Vaupotič, potrkajte se na prsa in recite: „mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa;“ mi pa še enkrat pribijemo, da, kar smo pisali o vas, je vse res, in če se na glavo postavite, je naš list resničen; njemu ni

treba laži pisati, ker še resnic ne more vseh sprejeti. — Vaupotič, o kojem je znano, da črpa snov za svoje nedeljske „pridige“ iz podlistkov „Tagespošte“ omenja v svojih pridigah premnogokrat ženske osebe... Vaupotič, Vaupotič, wes das Herz voll ist... Posebno mu je na srcu neka okrogla boljša polovica z mustači pod nosom, ki deluje na „katoliški“ podlagi, se mnogokrat skrivnostno sladko gignjena zaziblje v sladki san pod bujno cvetočimi drevesi, je na vsakem „pušenšanku“ kot petržilek na „župci.“ in agitira za „katoliške kandidate.“ Če bi župnik sedaj pobiral svojo biro, dobil bi kaj drugega kot pšenico in mošt! Capito! — Propadli Vimpoljšek vulgo Štus, ki je hotel zlesti na županski stolec, pa naj le miruje, naj pazi, da ne bodo razne Marice ukale po gorjanskih goricah kakor bi vragovi fureš obhajali! — Gradiva imamo na cente in papirja dovolj! — Le sanjaj Štus o tistem času, ko so se ti v pohlepnosti cedile slinice po županskem stolcu ter si blatil svojega vrlega župana, ker bi sam rad bil župan. — Isto naj velja tudi „cepiklistu na mesec“ Gašperju. Še nedavno je zabavljajl čez župnika, a danes je župnikova desna roka. Nedavno je pijan prišel v neko gostilno pod vejo (ime kraja in 23 prič na razpolago) s svojo „šajtrogo,“ kar imenuje on bicikel. Tam je do njegovega prihoda vladal najlepši mir. On pa se je obnašal tako surovo, da bi ga bili kmalu iztirali, kamor je spadal. Skušal se je dejansko lotiti Josip Planinca mlajšega iz Železnega, kar je ta baje (pomislite ljudje božji in napravite hitro tri križe!) liberalnega mišljenja in dopisnik naših listov. Vsled mirnega posredovanja več mož in gospodičen in vsled strahu pred večino slednjič se je pomiril... Ali pred klerikalnimi petelinimi ne bomo več niti življenja varni?? Če klerikaini obrokovalci še nimajo dovolj, imamo gradiva še na cente.

Eden „nevernih“ pristašev „Nar. stranke.“

u O tožbah proti „liberalnim“

Istom govori mariborski „Slov. Gosp.“ oni isti, ki je lani skoré v istem času imel 13 tožb na vratu. In zdaj zaradi tožbe dr. Benkoviča proti nam tak halo! Ali se spominjate, kako ste lani milo prosili odpuščenja in plačevali stroške? Dr. Benkovič pa si bo tudi še premislil, predno bo tožbo vložil, ker je naš urednik izjavil, da nastopi dokaz resnice. Ovadba Terglava, ki je — mimogrede omenjeno! — tako neumna kakor Terglav sam, še tudi ni in ne bo nikdar — tožba. In to je vse? Povemo Vam, gospodje v Mariboru: ne bodo minili trije tedni in nad deset tožb boste imeli na hrbtu zaradi Vašega pisanja v volilnem času. Na svidenje!

u Strahovlado hoče uvesti sedaj po volitvah „Slov. Gosp.“ zoper one trgovce in obrtnike, ki se niso bali pri volitvah pokazati svoje prepričanje. Navaja imena in hujska nanje kmet-sko ljudstvo. Opozarjamo pravočasno gospodarjevce na nevarnost takega postopanja. Bridko se bo maščevalo to — na njihovih pristaših. Gospodje v Mariboru naj nikar ne mislijo, če so z najhujšim nasilstvom in sleparstvi zmagali, da bo naš napredni kmet, trgovec in obrtnik sedaj kar uklonil svoj tilnik njihovi strahovladi. Tudi mi imamo na razpolago mogočno orožje bojkota in le žal bi nam moralo biti, če bi se moralaj ne tirati do skrajnosti.

d Poslanec Ježovnik za slovenj-graški in mariberski okraj. V četrtek, dne 3. junija je vložil gosp. drž. posl. Ježovnik nujni predlog v zadevi toče in naliva v slovenj-

graškem in marnberškem okraju. Približno cenjena škoda znaša 200 tisoč kron. G. Ježovnik se je obrnil tudi na vse kompetentne oblasti.

u Za narodni sklad je poslal g. Miha Jošt iz Gotovelj kot odgovor na napade v „Slov. Gosp.“ K 3. — Hvala in priporočamo v posnemanje!

u Od nemško-slovenske meje. Iz vseh kotov se zbirajo hudourni oblaki in nevihta, po pohorski fortuna, bo. Čudno se zdi nam, ki znamo s svojo glavo misliti, da tolikokrat povečana kmetska zveza tukaj ob pohorski meji nič ali malokaj stori. Od dne do dne se jasni tudi v naših krajih in duh naprednosti se vzbuja, a žalibog, vse se vriva in sili v nemške vrste, ker mislijo, da so edini Nemci napredni, vsak Slovenec pa mešniški. To je krivo, ker mnogokateri niti ne ve, kaj hoče narodna stranka in kaj si je postavila v namen: Le samo nauk in kmetsko, gospodarsko združenje vseh poštenih in delavnih ljudi. Za naše kraje bi bilo hudo dobro, da bi se „Narodni List“ brezplačno razširjal. Na meji živeči narodnjaki prosijo vse odlične moze naprednega duha, naj „položijo mali dar, domu na oltar“ da bi mnogohvaljeni a tudi grdo obrekovani „Narodni List“ prihajal med nas, ki smo ene misli in enega duha. Dajte nam luč in tema bo zginila!

u Pohorje-Hoče. Da tudi zveste kaj o našem pozabljenem kraju, vam poročam, kako so pri nas izpadle deželnozborske volitve: Robič 14, Roškar 12, Zemljčič 4, Senekovič 7 in Koser 5 glasov. Gornje Hoče in Pivola so volili popolnoma — razen nekaj glasov za Robiča — štajerčijansko.

u Spodnje Hoče. Muhasti ljudje pravijo, da je neki dolgopeti Jožek, strašno brusil po vsej vasi svoje podplate in iskal volilce za Roškarja. Gotovo so mu g. kaplan plačali dvojne podplate. Pravzaprav štirikratne, ker na en podplat gresta dva. — Saj je papanec!

u Sirotinsko društvo za ormoški okraj je imelo dne 27. majnika t. l. svoje letno zborovanje. Pod predsedstvom g. Jožefa Šinko, župana v Središču, so se zbrali v sodni dvorani skoraj vsi župani ormoškega okraja; zastopana je bila tudi častita duhovščina in učiteljstvo. Društvo je imelo 508 rednih in 116 izrednih udov; zadnji so taki, ki plačujejo manj kakor 1 K udnine. Društveno premoženje je znašalo koncem leta 1908 1192 K 50 v. Namesto umrlega gospoda Franca Hanželič se je za blagajnika izvolil sodni svetnik, gospod Dr. I. Presker. Ta je vse navzoče pozdravil približno s sledečimi besedami: Lepa ideja sirotinskih svetov bo imela še le potem popoln uspeh in dosegla zaželen cilj, če se bo vkoreninila v ljudstvo. Ni dosti, da se le nekteri brigamo za sirote in izgojo mladine, vsi slojevi, celo ljudstvo se mora za to zanimati. Treba je, da pazimo na mladino, ki je naš up in naša nada, ki je bodoča družba ter, kar je največjega pomena, bodoči naš narod. Kako bo vzgojena, takšna bo. Ona mora biti zdrava in žilava na telesu, mora biti zdrava, nepokvarjena na duši. Ne pustimo, da se mladina pokvari, dajamo pa tudi dober vzgled; ne obnašajmo se sami tako, da bi bilo v pohujšanje, ne upijamo se, ne govorimo grdo v pričo mladine. Ne smemo trpeti, da že šolski otroci kadijo ali vživajo alkoholične pijače. Vsaki od nas ima pravico, to zabraniti in če lepa beseda ne zaleže, energično vmes poseči. Podpirajmo dobro vzgojo, gledajmo na to, da se bo vsaki mladenič in vsaka mladenka po izstopu iz šole naučila kakega rokodelstva, skaterim si lahko kruh služi. Če se bo vsled naše podpore vsaki nekaj izučil, ne bomo imeli

več potepuhov, tatov in hudodelnikov, in občine bodo imele dosti manj stroškov s takimi ljudmi. Toraj ni res, kakor ljudje govorijo, da se z nabranim denarjem podpirajo lenuhi, nemarneži in ničvredneži, ampak v korist človeške družbe hočemo doseči, da ne bo več postopačev in potepuhov, če bo z našo pomočjo vsaki človek izgojen v kakem rokodelstvu ali pa djan v pošteno službo.

Slov. Bistrica. Dne 28. mm. se je hotel obesiti dragonec Stahl tukajšnje garnizije; mož je storil to iz strahu pred kaznijo, ker je dezertiral. Njegovo namero pa je preprečil trobentač Kosnik, ki ga je še pravočasno zapazil in mu prerezal vrvi. — Od predzadnje sobote naprej ima lokalna železnica zvezo tudi k popoldanskemu brzovlaku in sicer odhaja iz mesta ob 1'42 pop. nazaj pa ob 2'57 pop. — Posojilnica si je na svojem zadnjem občnem zboru izvolila zoper dr. Urbana Lemeža načelnikom, kar mu služi gotovo v najlepšo zahvalo za njegovo požrtvovalno delo pri tem zavodu. V nadzorstvo sta bila na novo izvoljena g. Fr. Krulc in H. Gril. Vzlic velikim izdatkom, ki jih je imela posojilnica s stavbo hotela, je njeno stanje zelo ugodno ter jo moremo najtopleje priporočati. Hotel „Avstrija“ uspeva istotako prav dobro; na razpolago so lepo opremljene sobe za tujce, krasen vrt, izborna postrežba etc. Svoji k svojim!

u Windische Wildlinge! (= slovenski „divjaki“). „Marburgerca“ se strašno jezi nad Slovenci, ker so pri zadnjih volitvah pomagali vreči nemškega kandidata Krala. Ob času volitev nas je imenovala „Slovence“, koj po volitvah pa smo že bili zopet „windische“. Naše lepe slovenske trge imenuje „stockwindische Nester“ (trdobindšarska gnezda!) in če se slovenski fantje malo stepejo imenuje jih „windische Wildlinge“ (= slovenski divjaki) „windische Wüteriche“ (= slovenski razbojniki). Ako ta umazana cunjica ne bo nehala stako pisavo, začeli bomo tudi mi pisati o nemških surovežih, nemških goljufih, nemških roparjih, nemških Eulenburških itd. itd. Bomo videli, komu bo preje zmanjkalo snovi.

u „Poslanec“ Vrečko — govoril! Pa še kako, prijatelji! V Sv. Križu pri Slatini je na binkoštni pondeljek dejal, da če bodo vsi kmetje združeni v kmečki zvezi (se mora glasiti: duhovniški stranki!), bo to mogočna vrva, ki je ne more streti noben sovražnik. Kako lepo, kaj: vrva — streti! In mi smo celo pisali, da Vrečko ni izobražen. Kesamo se, kesamo! Vprašamo g. „poslanca“ Vrečka samo še, ali ni morda v smislu svojega nekdanjega „prepričanja“ mislil vrvi, ki jo deva politikujoča duhovščina okoli vratu slovenskega kmeta?! In to vrvo pomaga zadržati on, nekdanji hud sovražnik „duhovniške komande.“ — H koncu ga samo še pozivamo, naj vendar ovrže naše trditve v posebni izdaji „Nar. L.“, da se ne bo trebalo njegovim zagovornikom iz raznih krajev njegovega volilnega okraja tako v potu obraza truditi, nam očitati lažnivost. Mi smo razpisali lepo nagrado, če nam kdo dokaže, da je v dotičnem listu samo en stavek o Vrečku neresničen.

u Iz Jurkloštra. Naš župnik je menda že pozabil na dolžnosti svojega stana. Kako sicer to, da se začne s peto sv. mašo, pa se še tiho koma; zgotovi, in se ljudje iz cerkve gredoč posmehujejo in šalijo, kakor bi prišli od kake komedije. — Imeli smo bolnika. Par dni pred smrtjo je prosil za duhovnika, a še na dvakratno prošnjo ta ni prišel, in je moral bolnik s sveta brez zadnje popotnice. Neki farovski podrepenik pa sedaj prav v krščan-

skem duhu pravi: „E, saj saj je bil za veliko noč pri spovedi!“ — Kaj pa se naj otroci verskih naukov nauče, če kateheta nikdar v šolo ni? — Vse to bi rad vedel — **Vaš znanec.**

u Iz gornjegrajskega okraja. V nedeljo pred volitvami se je v nekaterih cerkvah našega okraja, katere je ljudstvo sezidalo za kraj molitve in božje besede, tako umazano in ostudno agitiralo, da ne more človek najti besed, da bi dovolj označil to protikrščansko početje nekaterih politikujočih duhovnikov, ki so s skrajno zlorabo vere in cerkve pritiskali na notrajna čuvstva ljudstva zgolj v klerikalno-politične namene. Žene so se doma na tihem solzile, nerazsodni del moških je trepetal, razsodni pa so se zgražali in brezobzirno obsojali politikujočo duhovščino. Naše razsodno ljudstvo čuti vedno bolj, kako dela duhovščina med njim prepir in sovraštvo. V cerkvah, kjer bi moral človek dobiti notrajne tolažbe in krepčila iz Kristusovih naukov, se mesto teh pobožnemu ljudstvu oznanja osebna gonja, sovraštvo in zabavljanje, cerkve postajajo prostori za politične shode in agitacija igra tam glavno ulogo. Bega se ljudstvo, da je sramota za cerkev. Ne mi naprednjaki izpodkopavamo vero, ampak ostudna politična gonja naše duhovščine. Imamo tudi v našem okraju še par duhovnikov, ki jih lahko imenujemo apostole miru in jih tudi mi naprednjaki spoštujemo, — žal, da jih je tako malo. —

o „Schulverein“ in nemško uradništvo. Izmed 10 odhormnikov S., ki so bili letos na novo voljeni, je osem državnih uradnikov, med temi pet od sodišča. To kaže na eni strani precejšnjo samozavest nemškega uradništva, na drugi pa enega izmed mnogih vzrokov, zakaj črti slovansko prebivalstvo nemško uradništvo.

o „Zadružna Zveza v Celju“ ima dne 17. junija 1909 ob 10. uri predp. v celjskem „Nar. domu“ svoj redni občni zbor.

o Umrl je v soboto 5. t. m. v Rogoznici pri Ptujug. Ognjeslav Brenčič, znan navdušen in požrtvovalen narodnjak in zvest somišljenik nar. stranke. Pogreb je bil 7. tm. zjutraj. Pokojnik je bolehal že dolgo časa na pljučni bolezni. Bil je neumoren delavec za probujo Slovencev v ptujski okolici. Mlademu možu — časten spomin in labka zemljica!

o Frischaufov dom na Okrešlju se otvori koncem junija. Rodoljubi, narodni zavodi, spominjajte se Frischaufovega doma!

o „Narodno zbirko“ namerava letos zopet prirediti ob obletnici 20. septembra „Klub slov. naprednih akademikov v Celju“.

o Zlat zaslužni križec je pripel 6. tm. marib. glavar grof Attems županu v Žitencih pri Sv. Lenartu v Sl. gor. g. Jožefu Černčecu. G. Černčec je že 35 let župan v svoji občini.

o Za častne meščane je imenovala ormoška občina bivšega posl. Koschinegga, marib. sodnika Liebischa in Wastiana. Stvar je pomembna zaradi tega, ker si skušajo s tem Nemci zasigurati pri obč. volitvah večino v 1. razredu.

o V likvidaciji je klerikalna „kmečka hranilnica in posojilnica“ v Šmartnem v R. d. Pri ustanovitvi je sodeloval celjski — vikar Gorišek.

o Redek lovski plen. Posestnik Mihelič v Krčevini pri Mariboru je vstrelil na Binkošti pondeljek v takozvanemu „burgvaldu“ dva še nedorasla jazbeca.

d Okrajni zastop ptujski je dal okr. šol. svetu 200 K na razpolago, da se izroče šolskim vodstvom za zatiranje kapusovega belina po otrocih.

Je prav! Pa ljubi Ornig in Dreflak, ali mislita, da bodo otroci res lovili metulje po tej ceni? 200 metuljev za 10 vin! Za en vinar torej 20 metuljev, ali za 1 krajcar 40! Pred dvema letoma sta ta gospoda hotela za 1 liter hroščev po 2 vin. plačevati letos pa 1 vin. za 20 hroščev. Če gre šolski otrok v prostih četrtkih na delo, zasluži že po 1 krono. Da bi pri lovu metuljev zaslužil 1 K, moral bi jih dobiti 2000 na dan. Pa tudi za štetje tega plena bi se precej časa vporabilo. Pošljite pa še vsaj tudi mreže, ker s klobuki, večkrat luknjičastimi je težko loviti.

d Umrl je v nedeljo 6. t. m. veleposestnik g. Alojzij Mihalič v Berkovcih, župnije Sv. Jurij ob Ščavnici v 38. letu. Velika škoda za vrlega narodnjaka! — Naj v miru počiva!

d Požar. V Ogljušku blizu Slov. Bistrice so pogorela minoli četrtak posestniku Pristovniku vsa poslopja s premakljivim imetjem vred. Škoda je precejšnja, četudi je bil posestnik zavarovan.

d Nesreča. 52 letni zidar Valentin Golgranc je delal te dni pri posestniku Canku v Škofji vasi. Pri delu pa je padel tako nesrečno z nekega odra, da si je strl levo roko in desno nogo nad kolenom. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

d Velika turnarska slavnost se vrši v nedeljo dne 11. jul. v Radgoni.

Ponikva ob j. ž. Veselico v prid Ciril-Methodove družbe priredi podružnica na Ponikvi v nedeljo, dne 15. t. m. popoldne ob 3. uri v gostilni gč. Anice Vrečkove. Sodeluje šentjurski pevski kvartet in šmarski tamburaši. Med veselico srečolov. K obilni udeležbi vabi odbor.

Vučjavar. Dne 31. majnika je uprizorilo kmetsko bralno društvo in pevski zbor vučenski veselico z raznimi pevskimi točkami in veseloigro „Šolski nadzornik“ ter burke „Bucek v strahu“. Igri sta uspeli jako dobro. Večina diletantov v „Šolskem nadzorniku“ je nastopila prvič ter rešila svoje vloge nad vse pričakovanje dobro. Zlasti ste jo dobro pogodili Jelica (Zefika Slavičeva) in Katra (Ivanka Cartlova), ki ji želimo sedaj, ko si je nabavilo društvo svoj lastni oder, videti še večkrat. Tudi vse moške vloge so bile v spretnih rokah. — „Bucka v strahu“ so pomagali uprizoriti ljutomerski diletantje, izmed katerih je vzbujal veliko smeha šaljivec „Postopač“ (g. Muršec). —

Izmed pevskih točk je naredila na vse poslušalce globok vtis pesem „Slovan na dan“. Pohvalno moramo omeniti, da so se zapele tudi ostale pesmi zelo ubrano. Vsa čast pevovodji g. Cvetko-tu ter vsem vstrajnim pevcem in pevkam. Razven tega smo občudovali tudi spretni nastop deklamovalke Julijane Cartlove. S svojim posetom nas je počastil isti dan tudi Murški Sokol, katerega telovadbe pa žalibog radi dežja tokrat nismo mogli občudovati. Nadejamo pa se, da drugokrat. — Gospod Lipša je v poljudni besedi razjasnil sokolsko idejo, ki je res prava demokratska. Želimo, da se z opetovanimi nastopi ista še bolje razširi v prebivalstvu ljutomerske okolice, kar se pa da doseči edino s tem, da izleti Sokol večkrat med naše ljudstvo.

v Ogenj. v petek 4. tm. ste zgoreli v Kresnikah bl. Sv. Ane nad Teharjem hiši pos. Žoharja in Ramšaka. Ogenj je nastal v dimniku pri Žoharju, ker so preveč kurili. Celjska požarna bramba se je sicer peljala ven, pa ni mogla vsled slabe ceste z brzgalno na hrib; brzgalna bi bila sicer tudi pri ognju odveč, ker ni vode. Škode je 3 tisoč kron.

o Pri obč. volitvah v Boračovi (gornjeradg. okraj) so zmagali Slovenci

v 2. in 3. razredu, v 1. sta bila po žrebu izvoljena 2 nemškutarja.

a **Iz Drave** so potegnili pri borlskem mostu mrtvega domobranca. Ležal je že dalje časa v vodi. Spravili so ga v mrtvašnico pri Sv. Barbari.

a **Muršceva slavnost** se bode vršila meseca avgusta pri Sv. Bolfanku na Bišu. Govorili bojo tam tudi deželni poslanec g. Ojzmeč.

Premiranje kobil za okraje Radgona, Žg. Radgona in Cmurek priredi 10. julija v Radgoni c. kr. štaj. konjevska družba. Razdelijo se darovi v denarju, srebrnih kolajnah in priznanih diplomah.

Št. Janž nad Vuzenico. V petek dne 28. maja t. l. prišel je osebno gosp. drž. poslanec Vinko Ježovnik k nam, da si je ogledal ogromno škodo, katero sta naredila toča in voda. V imenu vseh prizadetih posestnikov izražam g. poslancu iskreno zahvalo za njegov trud in zamudo, ko se ni zbal našega hribovitega Pohorja. — Iznenadil nas je ta obisk tembolj, ker še do sedaj nismo videli tukaj kakšnega gosp. poslanca, razen, kadar je bilo treba se brigati za mandat. — Kje pa si, gosp. dež. poslanec dr. Verstovšek?

Št. Janški kmet.

Izlet v Radince priredi dne 17. t. m. učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer in zboruje v prostorih g. Rosenbergerja nasproti kolodvora ob 10. uri dopoldne.

a **Zveza napredne mladine.** Klerikalno časopisje „Slov. Gosp.“ „Slovenec“ in drugi so pozdravili našo vest o snujoči se zvezi napredne mladine z dežjem psolv. Gospodje, nam je prav! Ne bomo Vam odgovorili na psolvke. Odgovorila bo svoj čas mladina sama. Vaše psolvanje in lajanje nam kaže samo, da vas je strah. In to se nam ne zdi prav. Kaj bo „mogočni Goljat“ psoval „palčka“ Davida, ko ga vendar s svojo mogočno „organizacijo“ lahko z enim prstom desne roke potisne ob tla?! Poskusite!

a **Narodni muzej** se je otvoril v Mariboru v Narodnem domu o priliki velike narodne slavnosti minolo nedeljo. Seveda je to le skromen začetek in bo trebalo poštenega truda in skupnega dela na znanstvenem polju, da se podjetje razvije v res pomembno prosvetno sredstvo. (Op.: Muzej se imenuje zbirka raznih predmetov iz narave in umetnosti iz vseh časov; v našem narodnem muzeju se bo zbiralo vse, kar se bo kje na Slovenskem našlo za Slovence značilnega: starine, izkopine, narodne noše, stare knjige itd.).

a **Podsredski župnik** g. Vaupotič je imel na binkošno nedeljo duhovito pridigo o — hudiču. Dejal je med drugim: „Ako bi nastopila Bog in hudič kot kandidata, bi tržani rajši volili hudiča nego Boga.“ Slučajno je bil pri teh pridigi neki Ljubljčan navzoč. (Ime na razpolago.) Ko je po končanem govoru prišel iz cerkve, je dejal, držeč se za trebuh: „Za kozlat!“ — Častitamo, g. Matija!

a **Iz Podsrede.** Ko so razbijanje in večanje našega ljubega Matijčeta dne 6. tm. slišali nekateri v cerkev prihajajoči verni kristjani, ki so hoteli ravnokar stopiti v sveti hram, so se prestrašili in se vrnili. A župnikov najboljši oproda in priganjač pri raznih volitvah ter ex župan Vimpolšek p. d. Štus je med tem razsajanjem v bližini prižnice spal spanje pravičnega, kar dokazuje, da ima jako dobro vest. Ali ne, ljubi g. Matijče, ki priganjaš hudiče?!

a **Občni zbor zveze kmet. zadrug** v Gradcu se vrši v četrtek, dne 17. junija ob 11. uri dop. v deželnem dvoru v Gradcu.

Novice

iz drugih slov. krajev.

a **Notarja Hafnerja v Kostanjevici**, o katerem smo kot o velikem klerikalnem petelinu svoj čas marsikaj zanimivega poročali, in ki je bil pred časom zaradi zapeljevanja h krivi prisegi obsojen v večmesečni zapor, je sedaj višje deželno sodišče v Gradcu odstavilo od notarske službe.

a **Silajno zborovanje češke mladine.** O binkoštnih praznikih je klicala češka agrarna (kmetska) stranka v Prago svojo mladino, svoj kmetski naraščaj. Zbralo se je nad 10.000 zborovalcev. Razpravljalo se je o izpopolnitvi in o bodočih ciljih strankine mladinske organizacije. „Organizacija češkega agrarnega naraščaja“ šteje danes 92 okrajnih zvez z 21.400 članov, od teh 40% deklic.

a **Ljubljanski škof Jeglič** namerava obiskati ameriške slovenske naselbine, tako poročajo ameriški slov. časniki. Žalibog ne ostane tam, temveč pride nazaj.

a **Poskušen umor v Novem mestu.** Lekarniški hlapec Starc je imel razmerje z omoženo Mihelčič. Ko mu je povedala, da bo treba botrov iskati, je izjavil, da ga to nič ne skrbi in da noče o nji nič več slišati. Vendar je še lazil za njo. Ker pa ga zdaj ona ni več marala, je 31. maja, ko je prej popival z njenim možem v kavarni, prišel k Mihelčički na dom, ustrelil dvakrat na spečo ter na to šel mirno domov. Mihelčič je bila obakrat zadeta, dočim je ostala deklica, ki je spala zraven nje, nepoškodovana.

a **Novomeško porotno sodišče** je obsodilo Al. Koretiča, ki je v noči od 28. na 29. marca v Kočevju v silo branu, ko so ga napadli 3 Nemci, z nožem zabodel Karola Plantza, da je vsled poškodb umrl, na dve in pol leta težke ječe poostrene z enim postom vsake 3 mesece.

a **Volitev občinskega starejšinstva v Idriji** se je vršila minoli četrtek. Izvoljen je bil zopet prejšnji odstavljani župan Josip Šepetavec, za svetovalce pa Ivan Kokelj, Iv. Štravs, Iv. Tukač, Ant. Ipavec, Iv. Šuntar in Dr. Lapajne. Razun zadnjega, ki se je izvolil namesto umrlega M. Štravs, torej vsi prejšnji svetovalci. Idrija ima po majhnem odmoru zopet naprednega župana in starejšinstvo.

a **Vojaški zdravnik zakrivil smrt enoletnega prostovoljca.** 27. maja je umrl v Ljubljani enoletni prostovoljec Čeh Anton Šlehta. Njegovo smrt je zakrivil polkovni zdravnik David. Šlehta je imel srčno napako, a vkljub temu mu je polkovni zdravnik pri vsaki preiskavi rekel, naj le gre marširat, pri vojakih že ozdravi. S tako brezobzirnostjo se zaigra pri vojakih življenje nadobudnih mladeničev!

a **Preganjanje srbskih slik v Bosni.** „Magyarország“ poroča iz Sarajeva, da je bosanska vlada s posebno okrožnico pozvala politične oblasti, da se imajo po celi deželi zapleniti vse slike, katere kažejo sedanje in prejšnje srb. vlad., nadalje slike narodnih junakov srbskih (kraljeviča Marka, Miloša Obiliča itd.) in slike pesnikov, ki so pisali „revolucijonarne“ pesmi. O ti blaženo policijstvo!

a **Slovenski katoliški župnik proti obisku škofa Jegliča v Ameriki.** Župnik Ivan Smolej je objavil v „Glasu Naroda“ članek, v katerem se ostro izreka proti obisku škofa Jegliča v ameriških slovenskih naselbinah, ker je glavni namen tega obiska reklama in beračenje za škofove zavode. Ameriški Slovenci imajo dovolj lastnih potreb. Radi sicer žrtvujejo za narodne

stvari, kakor je družba sv. Cirila in Metoda itd., a za stvari, katere je vzplodilo brezmiselno in fanatično strankarstvo, naj skrbi stranka in njena lastna duhovščina v domovini. Kranjskega fanatizma pa v Ameriki ne rabimo. Taka nakana naj se kratkoma odbije. Članek jasno priča, kako mnenje imajo v Ameriki živeči slovenski duhovniki o ljubljanskem škofu in njegovih ciljih.

Razne novosti.

a **Cesar podedoval 100 K.** V Sevedinu umrli prošt Oltvany je volil cesarju Francu Jožefu 5 dvajsetkronskih zlatov. Dne 8. t. m. je bila pred segedinskim notarjem zapuščinska razprava, h kateri je bil tudi cesar kot dedič povabljen. Notar je v povabilu resno opozarjal cesarja na to, da v slučaju, če ne bi prišel k razpravi, izgubi 100 K.

a **Grozno točo** so imeli 4. tm. v ouholički in rožnitalski okolici na Češkem. Okrog 10. ure zvečer je tam toča tako pobila, da se tega ne spominjajo najstarejši ljudje. Cela letošnja letina je uničena, vse potolčeno, škode je na stotisoče.

a **Skladišče smodnika zletelo v zrak.** Iz Krakovega poročajo dne 5. junija: Danes ob 8. uri zvečer je zletelo veliko skladišče smodnika v Podgorah pri Krakovem v zrak. Pok je bil tako močan, da so ga s truščem podirajočega se zidovja slišali v celem mestu in daleč naokoli. Vsled zračnega pritiska je popokalo več tisoč šip na oknih. 24 vojakov je baje našlo pri eksploziji smrt, več drugih ljudi je težko ranjenih. Vojaki in požarni bramborci so takoj prihiteli na pomoč in so zaprli celo okolico, ker se je bati nadaljnjih eksplozij. Pravi vzrok nesreče je še neznan. Nekateri trde, da je udarila strela v smodnišnico, ker je bila ravno nevihta v mestni okolici.

Zveza narodnih društev.

a **„Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb za okraj Gornjigrad** naznanja, da se vrši v četrtek dne 17. junija 1909 ob 11. uri dopoldne v gostilniški dvorani gospe Mikuš v Gornjem gradu društveni občni zbor, na katerega se vsi p. n. člani uljudno vabijo.“

Loterijske številke.

Linc. dne 7. junija 1909: 85, 20, 62, 39, 78.
Trst. „ „ „ „ 3, 6, 38, 60, 4.

Listnica uredništva.

R. M., Hoče: Se zgodi! Hvala! Prosim pridnega dopisovanja; Kratko, pa zanimivo! Kaj pa gospodarski članki? Zdravi! — F. O., Vransko: Za tokrat prepozno, ker izide list že sredo zaradi praznika. Vam pišem osebno pismo o neki važni zadevi. Pozdravi!

Pozor!

50.000 parov čevljev, 4 pari samo 7.50 K.
Ker je več velikih tvrdk prišlo v denarne težkoče, sem dobil nalog veliko postavko čevljev razprodati nizko pod proizvajalno ceno. Prodajam torej vsakomur 2 para čevljev na jermenčke za gospode in 2 para čevljev za dame, usnje rjavo ali črno, galoširane, z žrebliji v podplatih, najeleganterje in najnovejše fazone. Velikost po številkah. Vsi štirje pari stanejo 7 K 50 v. Pošilja se po poštnem povzetju. S. Urbach, Krakov št. 126. Zamena dovoljena tudi denar nazaj!

Mizarski učenec

se sprejme pod ugodnimi pogoji pri Juriju Sinkovič, mizarski mojster v Celju, Breg št. 4.

5000 kron zaslužka

plačam vsakomur, ki mi dokaže, da moja čudežna zbirka

300 komadov za samo gl. 2'50

ni priložnosti kup in sicer: 1 pristna švicarska patent žepna ura, sistem Roskopf, natančno idoča in točno regul. z pismono 3 letno tovarnsko garancijo. 1 ameriška zlata-double verižica, 2 amer. zlata-double prstana (za gospoda in damo), 1 angl. pozlač. garnitura manšetni, ovratniški in prsni gumbi), 1 amerik. žepni nožič 5 delni. 1 eleg. svilnata kravata. barva po želji, najnovejša fazona, 1 krasna kravatna igla z simil-brilantom, 1 divna damska broža, zadnja novost, 1 koristna potovalna toaletna garnitura, 1 eleg. pristni potemone iz usnja, 1 par amerik. boutonov z imit. dragulji, 1 at. angl. vremenski barometer, 1 salonski album z 36 umetniškimi in najlepšimi razglednicami sveta, 1 krasni ovratni ali lasni kolir iz pristnih orijentalnih biserov, 5 indijskih prerokovalnih hudičkov zabava vsako družbo in še 250 komadov raznih predmetov, ki so v vsaki hiši koristni in nenadomestni, so gratis. Vse skupaj z eleg. sist. rokopf-patent žepno uro, ki je sama vredna dvakrat toliko, stane sama gl. 2'50. — Dobi se proti povzetju ali proti vnaprej plačilu (tudi v znamkah) pri **S. Urbachu**, svetovna razpošiljalnica, Krakov 16.

NB. Pri naročilih 2 paketov se priloži gratis 1 prima angl. britva ali 6 finih lanenih robcev. Za neodgovarjajoče se vrne denar brez odloga, torej vsak riziko izključen.

Zahvala.

Podpisana se zahvaljujem v imenu vseh žalujočih sorodnikov vsem sosedom, znancem in prijateljem mojega ljubljene, žalibog prezgodaj preminulega brata

Alojza Novak

posestnika v Ljutomeru

ki so mu tekom dolgotrajne in mučne bolezni skazali svojo naklonjenost z obiski in tolažbo ali kako drugo pomočjo.

Posebej pa še jim izrekam svojo najprisičnejšo zahvalo za mnogoštevilno udeležbo ob priliki pogreba dragega nam ranjkega. Bog povrni!

Marija Petovar roj. Novak,
posestnica v Ivanjkovcih.

RAZGLAS.

Okrajna posojilnica v Ljutomeru vabi vse ude na

izredni občni zbor

ki se vrši 2. nedeljo po Binkoštih, 13. junija 1909, ob 8. uri zjutraj v Fran-Jožefovi šoli.

O. Škamlec,
predsednik nadzornega svetovništva.

Pristni kranjski
lanenooljnati firnež
Oljnate barve
v posodicah po 1/2, 1 kg
kakor tudi v večjih posodah.
Fasadne barve
za hiše, po vzorcih.
Slikarski vzorci
in papir za vzorce.

Laki
pristni angleški za vozove,
za pohištva in za pode.
Steklarski klej
(kil) priznana in strokovno
preizkušena najboljši.

Karbolinej
prve vrste.
Mavec (gips)
za podobarje in za stavbe.

Čopiči
domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt
priporoča
Adolf Hauptmann
v Ljubljani.
Prva kranjska tovarna
oljnatih barv, firnežev, lakov in
steklarskega kleja.
Zahtevajte cenike!

Darujte za Narodni sklad!

PREPRIČAJTE SE

da dobite najcenejše in najboljše
blago samo pri trdkli:

FRANTIŠEK MEJDR
Piatnarna na stroj
Usti n. Or. Hutvald 10
(Češko)

Barhenti,
damasti, gradli, kanafasi, kretoni,
cefrli itd., vse po najnižji ceni.
Lastna tovarna. Zahtevajte povsod

Novo platno
z narodnim kolekom
komad 23 m za 16 kron franko.

oooooooooooooooooooo

Spreten in zanesljiv

akviziter

obenem potovalec za „Nar. Dnevnik“
in „Narodni List“ se proti primerni
proviziji takoj sprejme. — Ponudbe
je vposlati „Nar. založbi v Celju“.

Proda se

iz proste roke enonadstropna hiša,
pripravna za vsako obrt, posebno za
pekarijo, ker je bila že doslej. — Po-
nudbe na naslov: Ivan Vindrajs, Vransko,
na Glavnem trgu št. 31, pri cerkvi

Razširjajte Narodni list!

„Narodna založba v Celju“

registrovana zadruga z omejeno zavezo

priporoča iz svoje zaloge:

„Knjižnica Narodne založbe v Celju“

I. zvezek.

Vsebina: Gogolj, **Strašno maščevanje**.
Poslovenil J. A. Glonar. — Gogolj, Nos.
Poslovenil Gregorij (106 strani).

Cena okusno broširanemu izvodu 80 v,
po pošti 90 v.

„Uvod v narodno
gospodarstvo“.

Po Maurice Blockovi knjigi
„Petit manuel d' economie
pratique“, uredil dr. Vekoslav
Kukovec (160 strani). Cena
1 K, po pošti 1 K 10 vin.

Nadalje imamo še precej izvodov

„Kmetskega koledarja za l. 1909“

s celo vrsto izbornih gospodarskih člankov, katerega dajemo c. društvom,
zavodom in knjižnicam po posebno znižanih cenah, knjižnicam tudi
zastonj proti povrnitvi poštne.

Razprodaja posestva

Vsa zemljišča, med tem prikladna stavbišča,
posestva Zgornji Lanovž prodajo se po po-
sameznih parcelah. Natančneje pri lastniku
ravnotam. 273 3—2

! Čevlji !

Priporočam svojo zalogo vsa-
kovrstnega obuvala za mo-
ške, ženske in otroke; tudi
turistovske čevlje po goiser-
skem načinu; domače in to-
varniško delo po vsakovrstni
ceni. Vse se dobi in kupi pri
IVAN BERNA,
Gosposka ulica št. 6 v Celju.

Anton Arčan

stavitelj mlinov in žag v Št. Jurju ob j. ž.
se priporoča slavnemu ob-
činstvu za izdelovanje vsa-
kovrstnih mlinov in žag
najboljšega sistema — tudi
za male vode. — Delo
izdelujem solidno in po
ceni. Na zahtevanje so
spričevala na razpolago.

Smrt

doleti vsacega, ampak sreča
samo tistega, kateri naroči
sedaj belo platno v veletrg. hiši
R. Stermecki, Celje, Štajersko.

Štajersko platno	m po 36 v
Slovensko platno	„ „ 40 „
Savinsko platno	„ „ 44 „
Vojaško platno	„ „ 46 „
Domestik-platno	„ „ 48 „
Gorsko platno	„ „ 60 „
Istrija-tkanina	„ „ 54 „
Holandska tkanina	„ „ 60 „

Vzorci zastonj in pošiljatve čez
20 kron franko.

Naiboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje:
1 kg sivega, pulje-
nega 2 K, boljsega
2 K 40 h; polbelega
2 K 80 h; belega 4 K;
belega, puhastega 5 K
10 h; 1 kg velefinaga,
snežnobelega, pulje-
nega 6 K 40 h; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K;
7 K; belega, finega 10 K; najfinejši prvi puh
12 K. Kdor vzame 5 kg, dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali
rumenega nankinga, pernica, 180 cm dolga,
116 cm široka, z 2 zglavnikoma, vsak 80 cm
dolga, 58 cm široka, napolnjen z novim, sivim,
jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem
16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice
po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavniki 3 K,
3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od
12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj
ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne
denar. — Cenovnik zastonj in franko.

S. Benisch, Deschenitz, št. 773, Sumava, Češko.

Največja in najcenejša izber

zaročnih

in različnih drugih zlatih, double itd.
uhanov, verižic, zapestnic in sploh
vsakovrstne zlatnine in srebrnine.

prstanov

9 52—21

Pozor! Predno si kupite uro,
oglejte si mojo veli-
kansko zalogo pravih švicarskih zla-
tih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur,
budilk, verižic, toplomerov, očal, daljno-
gledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike**, katere razpošiljam zastonj
in poštne prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič
v Celju, „Narodni dom“.

**Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine
pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.**

registrovana kreditna in stavbena zadruga
z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju,
Rotovške ulice št. 12

Uradije se vsak dan
razun nedelj in praz-
nikov od 8.—12. ure
dopoldne.

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član
zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hra-
nilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se
obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem, tako da
dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti
zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun
glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih.

pet od sto (5%)